

Szerkesztőség

Arad, Acsoy-palota,

Kiadóhivatal:

Dr. Regela Ferdinand 22,

(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönyeim: Kozlóny, Arad,

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Egyes szám ára 2 lél, vasárnap
8 lél. Bucarestben 50 banival
több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP,

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Égész évre — — — 480 Lel.
Fél évre — — — 240 Lel.
Negyed évre — — — 120 Lel.
Havonta — — — 40 Lel.
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta reggel

Feladó szerkesztő:

Károly József.

A Kereskedők Tanácsa

A Sfatul Negustoresc (Kereskedők Tanácsa) hatalmas szervezetevel mindjohabba kezébe veszi a közgazdaság, illetve kereskedelem iránti nyitását. Ez a sok taggal rendelkező kereskedői tömörülés, amelynek a bucarestli központon kívül 150-nél több vidéki szervezete van, azon fáradozik, hogy a különböző kereskedő-egyesületek, körök és szövetségek működését megszilárdítsa, illetve saját szervezetébe felszívja azokat. A nagyarányú szervezkedésnek első ilyen frányu lépése október 26-án és 27-én lesz Bucarestben, ahol országos nagy kongresszus keretében kimondják a régióban a Falusi Kereskedelmi Szövetség megszűnését, illetőleg beolvadását a Sfatulba. Ugyanakkor a kongresszuson megbeszélik azokat a módosításokat, amelyekkel a kereskedelem szabadságának biztosítása érdekében a harcot felveszik. Múltán a Sfatul Negustoresc Erdélyben csak a városok kereskedőit tartja táborában, rövidesen hozzáfognak a községi kereskedők megszervezéséhez is. A központi vezetőség már régen tudatában van annak, hogy a vidéki, illetve községi kereskedőknek a Sfatulhoz való tartozása elsőrendűen fontos dolog, mert a városi és községi kereskedő közötti harmoniának kell lenni, a községi kereskedők ugyanúgy rászorulnak a jogvédelemre és a kereskedelem szabadságának biztosítására, mint a városiak. Az aradi és bánáti Sfatul-elnökök már el is küldték vidékre a kereskedőknek a belépési nyilatkozatot és rövid idő alatt sok ezer taggal növekszik ez a már most is hatalmas tábor. Szó esett a Sfatulnak, mint aktív politikai tényezőnek szerepéről is olyan formában, hogy egy megalkandó Közgazdasági Pártban a kereskedő érdekekért harcolók, illetve a Sfatul Negustoresc tagjai küzdenének a parlamentben. Erre vonatkozólag érdeklődtünk Adám Györgynél, az aradi Viktoria tükörök vezérigazgatójánál, a Sfatul Negustoresc aradi szervezetének elnökénél.

— A központ állásfoglalását ebben a kérdésben még nem ismerem — mondotta a vezérigazgató. — Az én véleményem szerint azon

ban külön parlamenti pártra nincs szükségünk. Jelenleg hat képviselő és három szenátor képviseli érdekeinket a parlamentben és a szenátusban. Ezeket a Sfatul Negustoresc küldte a parlamentbe, ott megőrizték függetlenségüket és a kereskedők érdekeit elősegítő törvényeket megszavazzák, míg a kereskedőellenes törvények és rendeletek ellen harcolnak. A jövő vé-

lasztásoknál már intenzívebben akarjuk kívenni részünket, de akkor sem mint párt, hanem mint kereskedői tömörülés. Hatalmas szervezetségünk azt hiszem elég képviselőt küldhet majd a parlamentbe. Mi a kereskedelem szabadságáért és tisztaságáért harcolunk és ebben a törekvésben minden oldalról csak támogatást remélhetünk.

A belgák fegyveresen támogatják a német szeparalistákat.

— Kikiáltották a köztársaságot a Ruhr-vidéken. — A szeparalisták önálló köztársaságot akarnak. — Izgalom Achenben és Kölnben. — Bajorország nem szakad el a birodalomtól. —

(A Közlöny távirati tudósítása.) A mai nap meghozta a maga szerencsét. A megszállott Ruhr-vidéken a régóta lappangó különválasztási mozgalom kirobbant. A franciák és belgák által támogatott német szeparalisták ma proklamálták az önálló rajnai köztársaságot és bejelentik az elszakadást a német birodalomtól. A beérkezett jelentések szerint a Ruhr-vidék egyes helyein közömbösen fogadták a proklamáció híreit, másutt véres összeütközések voltak. Ugy Berlinben, mint egész Németországban nagy az izgalom emiatt és a kormány a jelen pillanatban még nem tessék életbe. Ezzel egyidejűleg, tása alatt a bajor vezetők kijelentésként a birodalomtól és a felmerült affér békés legújabb eredeti távirataink a

Hogyan történt az acheni puccs.

Achenből jelent a Wolff ügynökség: A szeparalista puccsról a következő részletek ismeretesek. Vasárnap reggel a lakosság a középületeken az úgynevezett rajnai köztársaság zöld-fehér-piros lobogóját vette észre. A birodalmi rendőrség teljesen visszavonult és helyére karszalagos szeparalisták kerültek. A kormány-hatóságok és a pósta épületek vezető utakat kiltották. A kormány-hatóságok a telefonhívatal beszüntette működését, valamennyi vendéglő zárva maradt és a közönségnek plakátok adták tudtul a rajnai köztársaság megalakulását egyben azt a fenyegetést, hogy az új rezsim minden ellenállást könyörtelenül el fog nyomni. A fosztogatók, rendezavarók szigorúan bünhödni fognak. A rendet és nyugalmat mindenki tartozik megőrizni. A lakosság nyugodtan vette a puccsot, olvasás nélkül halladt el a plakátok mellett. Az a hír, hogy az acheni munkásság holnap az általános sztrájkot prokla-

malja. Londonból jelentik, az angol kormánynak ez események következtében az az utasítása, hogyha a szeparalisták megkísérlik az angol zónába való bevonulást úgy az angol megszálló csapatok parancsnoka Godley tábornok és az angol kormány fontos és szigorú ellenintézkedéseket fog tenni, mert politikumot nem tűr a megszállt területen. — A Havas ügynökség jelentése szerint: Az acheni ideiglenes kormány proklamációja a központi berlini kormányt teszi felelőssé a rajnai-vidéki készenlétség miatt és hangsúlyozza, hogy szomszédai val békében és barátságban akar élni.

Kölnből jelent a Wolff ügynökség: A rajnai tartomány többi részéből Bonn, Trier, Coblenz, Düsseldorf, Esweiler, Jellich, Stolberg, Düren, Reusz, városokból érkező hírek szerint teljesen változatlan a helyzet úgy, hogy az acheni puccsot tisztán helyi vállalkozásnak kell minősíteni.

Francia jelentés a köztársaság proklamálásáról.

Párisból táviratozzák: Aix la Chapelle-ből jelentik, hogy a Ruhr-vidéken tegnap kikiáltották a köztársaságot.

A felkelők az összes középületeket megszállták és kitűzték a köztársaság zászlóit. A rendőrség nem szegült ellen a forradalmároknak.

A köztársaság ideiglenes kormánya manifesztumot bocsátott ki, amelyben tudatja a Ruhr-vidék népével a rendszerváltozást.

Achenből jelentik: A szeparalista puccs jelentéktelen eseménynek látszik teljesen helyi jelentőségű és az ilyen események könnyen megtörténhetnek. Oka az élelmisszer hiány. A megszállt területek belga főbiztosa Achenben intézkedéseket fogantatosított a rend fenntartása érdekében. A mozgalom vezetőinek kijelentette, hogy a belga csapatok semlegesek maradnak a mozgalommal szemben, de szervezőit személyesen felelőssé teszi a nyugalomért. A belga kormány az acheni puccs hírére minisztertanácsra gyűlt össze. A Stresemann kormány Párisban és Brüsszelben tiltakozni fog amiért a franciák és belgák támogatják a szeparalistákat.

Belga segítség a szeparalistákak

Kölnből táviratozzák: Hír szerint a belga helyőrség már napok előtt fegyveres támogatást ígért a szeparatistáknak. Napok óta állandó készenlétet tartottak és kikutatották a városból az összes szakszervezeti vezetőket.

Párisból jelentik: A szeparalisták az új folyamán támadást kíséreltek meg Mainz ellen. Több lövés leadása után visszavonultak Mainz hatóságai insztrukciókért a kormányhoz fordultak.

Achenből jelentik: Ma éjszaka mintegy kétezer szeparalista felfegyverkezve megszállta a kormányzóság épületét és a többi középületet. A szeparalisták megkísérelték a hatóságokkal tárgyalásokba bocsátkozni az összes középületek átadása végett, azonban a hatóságok visszautasították ezt a követelést. A városban nagy az izgalom.

Bajorország hű marad a birodalomhoz.

Münchenből jelentik: A bajor kormány hajlandó a birodalmi központi kormányzattal a támadt el-

lentéteket békésen elsimítani. E kiegyenlítő akcióról Kahr főmegbízott sem zárkózik el. Lossov tábornok helyett azonban nem fogadják el más tábornoki kinevezést mert ehhez a bajor államkormányzatnak is hozzá szót van. Egyébként Kahr elismeri Ebert birodalmi elnök felsőbbbségét. Hivatalosan közlik, hogy ma fölesketik a reichsvert bajor csapatait a bajor állam iránti hűségre.

Berlinből táviratozzák: Lossov tábornok kinevezése miatt kiört Konfliktus ügyében Ebert birodalmi elnök személyesen közvetít a bajor és a birodalmi kormány között. Miután a remény

megvan arra, hogy a birodalmi elnöknek sikerülni fog az ellentéteket elsimítani.

A thüringiai tartományi miniszterium a bajor események miatt sürgősen csapat megerősítést kér Berlinből.

Berlinből táviratozzák: Müncheni jelentés szerint von Kahr, a bajor diktátor nyilatkozatot tett a sajtó képviselői előtt, hogy a bajor kormány álláspontja teljesen távol áll a szeparalista mozgalomtól és a kiélesedett helyzetet a marxisták és a nemzeti érdelemtől áthatott keresztények harca idézte elő.

Bérmálás Aradon. (Pacha Ágoston apostoli kormányzó ünneplése.)

(Saját tudósítónktól.) **Meleg és bensőségteljes ünnepe volt a tegnapi és a mai nap Arad város katolikus társadalmának. Az a körülmény, hogy Arad város lakossága nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül tisztelgett Pacha Ágoston apostoli adminisztrátor előtt a tegnapi bérmálási szertartások befejezése után a város lakosságának teljes harmoniáját bizonyítja, vagy legalább is az erre való őszinte vágyakozást. Reggel nyolc órakor püspöki misét mondott az apostoli kormányzó, utána beszédet intézett a zsúfolásig megtelt templom közönségéhez, majd 989 fiút és felnőtt férfit bérmált meg. A fényes szertartások befejezése után a minorita palota első emeletén levő lakosztályába vonult, ahol fél tizenkettőkor kezdődött meg a küldöttségek tisztel-**

gése. Elsőnek Popa Constantin városi tanácsos tisztelgett a város nevében az apostoli kormányzó előtt. Utána Tabakovits Ernő műépítész, Sztankovics Miklós és Jovanov Milán kíséretében üdvözölte a görög keleti szerb hitközség nevében a katolikus egyházmegye főpásztorát. Frint Lajos evangélikus esperes Réilly Viktor, Fehér Gyula, Fiedler Imre, Lautner Mátyás, Scholtz Róbert és Rigó János segédlelkész társaságában mondotta el az evangélikus egyházközség üdvözlését. Csécsi Imre református esperes Patkó Imre, Macskássy Zoltán, Sajtos Sándor és Babos Géza egyházközségi tagokkal jelent meg és a reformátusok üdvözlését tolmácsolta. A görög katolikus román egyházközség Macelar Mihály, Bárdossy Demeter, Miclen tükár, Jumanca vas-

ni tisztviselő és Popa Sándor tanácsosoktól álló küldöttségét Popa József esperes vezette, aki román nyelven üdvözölte Pacha Ágostont. Az apostoli kormányzó román nyelven válaszolt, de bocsánatot kért a küldöttség tagjaitól fogyatékos román tudásáért, mire a küldöttség tagjai csodálkozással jegyezték meg, hogy milyen szép kiejtéssel és precizitással beszél az adminisztrátor a román nyelvet. Az izraelita hitközség nevében dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi és dr. Schütz Henrik hitközségi elnök tisztelgett az apostoli kormányzó előtt, akikkel a kormányzó hosszasan elbeszélgetett. Az állami román középiskolák üdvözlését Crisan Ascaniu, a Moise Nicoara liceum igazgatója mondotta el. A katolikus főgimnázium nevében Fischer Adalárd igazgató vezetésével Lejtényi Sándor, Balázs Márton, Göbl Alajos, Bokor Mária, Steinitzer Jenny és Drascher Ica tisztelgett. A katolikus hitközség üdvözlését dr. Baross Lajos, Lőcs Rezső, báró Exterde Kálmán, Alföldi Pál, Boros Iván, Martonossy Béla és Parecz Béla hozták el. Az Oltáregyesület nevében Lőcs Rezsőné mondott üdvözlést, a Mária kongregáció nevében Boros Ivánné beszélt, aki szép, fehér rózsákból álló csokrot nyújtott át az apostoli kormányzónak. A szociális missziótársulat nevében Steinitzer Jenny, a katolikus iparosok nevében Czeiler István vezetett az apostoli kormányzó elé küldöttsé-

get. Az iparosküldöttséggel, amelynek Fock Gábor, Eberwein József, Menczer Gyula, Lassner György, Borbély János, Müller József, Kirtajka Károly, Gianotti Nándor, Brandt István, Mirzera József és Sárosi István voltak a tagjai az apostoli kormányzó hosszasan elbeszélgetett. Elmondotta, hogy ő maga is szegény iparoszüllők gyermeke és édesapja szorgalma révén az iparostársulat elnökevé küzdötte fel magát, amire azután ő hosszú éveken keresztül a legbüszkébb volt.

Délután négy órakor több fogaton az aradi minorita rend több tagjának, Kayser Lajos kanonok, Olajos József pécsi apátplébános-főesperes, Siebig Frigyes glovovói és Lengyel csákovai csákovai esperesek kíséretében az apostoli kormányzó Gájba ment ki. Már Sága határában lovasbandérium fogta közre az apostoli kormányzó fogatát, akít azután a gáji bejáratnál felállított, örökzölddel feldíszített diadalkapu alatt Puticiu András tb. városi tanácsnok, gáji előljáró, Ioanescu Miklós görög keleti román lelkész, Kristófy János földbirtokos és Nagy János igazgató-tanító fogadtak. Pacha Ágoston a templom előtti térségen bérmált és intézett beszédet a megjelent hatalmas tömeghez. Ezután a templomba vonult, ahol a rövid könyörgés alatt Neumann Ignác orgona és hegedűkíséret mellett szépen kulturált hangján az Ave Maria-t énekelte

A nagybányaiak Aradon

(Litteczky Endre, L. Krausz Ilona és Pirk János képiállításai a Kulturpalotában.)

Litteczky Endrét, ezt a kivételes tehetségű erdélyi festőt már ismerjük. Két évvel ezelőtt kiállította vásznait az aradi Kulturpalotában és akkor a kritika szinte egyöntetűen állapította meg róla, hogy kiforrott, erőstalentumú művész, új utakat kereső, a művészetbe elmélyedő filozófus lélek. Ma ismét megáll a kritika vásznai előtt és újra felhangzik az egyöntetű vélemény: Litteczky Endre országviszonylatokban is nagy ember.

Tul a frázison, az obligát dicséreten ez az ember valahogy túlnőtt a vidéki kereteken. Nagyvonalu, egészséges kompozícióra képes, beérkezett komoly festő. Nem szubtilis, légy tónusokkal dolgozó hatásadászó művész. Nem. Erős, markáns, kemény egyéniség és ez megfátszik minden képen. Ném a légy vonalak és hangulatszínűk költője, hanem a produktív akarások kifejezője. Plen air képein szinte szerelmes mohósággal szívja fel magába a szépet, nem stilizál, nem idealizál, hanem egyszerű eszközökkel, minden mesterkéltéssel nélkül rögzít ivásonra az

örök mozgást, az életet. Technikája biztos, ecsetkezelése széles, színpoltok színpoltok mellett, perspektivikus árnyékok, ez a művészet. Minden képéből kéri a biztoskezü rajzoló és a színek kezelésében a virtuózitás. Minden festménye harmonikus és tömören egész. Figurális képeiben sem tagadja meg magát. Témái itt is kifejezik egyéniségét, sehol semmi erőltetett légyiség, mindenütt csak az erős keménység. Valahogy a német *Marrés*, a francia *Manet* és a magyar *Kernstock* jutnak eszünkbe, ha vásznait nézzük. Litteczky Endre ma már nem a reneszánszát élő erdélyi piktorának egy nagy ígérete, hanem annak komoly reprezentánsa.

Ahogy egymásután nézzük képeit, megállani kényserülünk egy egy mestert alkotás előtt. *Őszi gondok* című nagyméretű vászna a legkarakterisztikusabb, a legégyénibb. A tárlat egyik legszebb munkája. A szegény zsellérember minden kieserve kiált a nézőre. — Valahogy úgy megfogja az embert ez a kép. Kompozícióban hasonlóan értékes a *Beteg gyermek*, amely kifejezésteljes, a szemlélőre mély benyomást gyakoroló mű. *Akt-jánál* a beállítás kitünő, a rajz is elsőrangú, de nem találta el a

női festő ide színeit. Két évvel ezelőtt jobb aktokat láttunk tőle. A *nyár* derűs, napsugaras munka. Bájosan szép napraforgók fáradtan hajtják le fejeiket a nap elől. Ez a kép kiforrott, komolyan megállapodott művészet már. *Napraforgók a fal mellett*, a *Zaar mentén*, *Árnyék a fehér falon*, *Május éjjelén* képeken inkább a zseniális technika szembeötlő. Ezek a képek fordulópontot jelentenek Litteczky Endre művészi lépcsőjén. Forma, technika, színkeverés, távlatbeállítás ezeken a képeken művészi tökélyé tömörül. *Nagy diófa* képe a modern piktura egyik remeke és a tárlat legértékesebb képe, míg a *Napsugaras reggel* valóságos költemény a nyárhoz. — Láttunk még három csendéletet és több kisebb-nagyobb studiumot és tájrészletet. Ezekről újabbat nem mondhatunk, hasonlóak a többi képekhez.

L. Krausz Ilona felesége Litteczkynek. Grafikus, rajzoló. Két éve rajzol csak. És itt megállunk egy kissé. Ez a nő talán új fejezet az erdélyi művészet történetében. Ötven rajzot állított ki, ötven darab igazi művészi terméket. Nem tudjuk, mit csodáljunk előbb, azt az óriási fantáziát, amely ilyen rajzokat értékesé tud tenni, vagy

a vonalak harmoniáját. A rajz a legnehezebb művészet, itt a művészek gondolatai kifejezésénél ceruzáján kívül más segédeszköz nem áll rendelkezésére. És ez a fiatal nő tud rajzolni. Mintha a nagy *Bayros* jellegzetesen finom vonalai, vagy *Körösfői-Kriesch* dekoratív művészetét hatná át ezeket a rajzokat. L. Krausz Ilonáról — azt hisszük — sokat, nagyon sokat hallunk még.

Pirk János a legérdekesebb alakja a nagybányaiaknak. Eszterdövel ezelőtt még pásztorgyerek volt. Kulturától, várostól távol élő primitív ember. Rajzolgatott, festetett, felfedezték és kezébe adták a színt meg az ecsetet. Három vásznat és több rajzot állított ki. Munkái kezdetlegesek, de mindössen kezdetlegességük mellett erősek, kifejezőek, egy forrásban levő lehetőség szép kísérletei. Egy fölfelé ívelő pálya első lépcsőfokán áll. Pirk János, a pásztorgyerek még hallat magáról, hisz a természet hammosból fakadnak az igazi őstehetségek.

A kiállítást sokan látogatják és a nagybányaiak szép erkölcsi sikert arattak. Arad műértő közönsége tudja értékelni a komoly művészetet.

Károly Sándor

el. A templomból a plébániára vonult a püspök kíséretével, ahol Nagy Bernát gáji plébános üdvözölte, mint az egyházmegye első főpásztorát, aki a gáji templom küszöbét átlépte. A plébánián az egyházközség küldöttsége élén **Farkas Ernő** Neuma-gyári igazgató üdvözölte még az apostoli kormányzót. Ezután harminc terítéses uzsonna következett, amelyen báró **Neuman Károly** is résztvett.

Hétfőn az aradi minorita templomban folytatta a bérnyújtást az apostoli kormányzó és mintegy két ezer leányt bérnyújt meg. Hétfőn délután pedig **Kayser** kanonok és titkára kíséretében visszautazott székhelyére Timisparára.

Az orvosi vélemény bíznnyítási eszköz.

(Eliogadta a bíróság az orvosi bizonyítványokat.)

(Saját tudósítónktól.) Néhány nappal ezelőtt megemlékezett a Közlöny arról, hogy egy lakásügy törvényszéki tárgyalásán két ellentétes orvosi bizonyítvány szerepelt és a bíróság ezért egyik orvosi véleményt sem fogadta el, ha nem hivatalos helyszínt szemlét tartott.

Miután cikkünkön az tűnt fel, hogy a bíróság nem fogadta el elvi leg bizonyító eszköznek orvosi bizonyítványt, **Barbara Széver** dr. törvényszéki tanácselnök a következő felvilágosítást adta.

— Az elnökségem alatt álló polgári felebbezési tanács nem hozott elvi határozatot arra vonatkozólag, hogy ezentúl a bíróság nem veszi figyelembe az orvosi véleményeket. Az orvosi bizonyítvány ugyanis csak bizonyítási eszköz, amely mint minden más törvényes bizonyítási eszköz, mint okirat, tanuvallomás, szemle stb. bíról mérlegelés tárgyát képezi, így hát az orvosi bizonyítványok épp úgy szerepelhetnek a bíróság előtt mint például a tanuvallomások és elfogadásuk csupán a bíróság mérlegelésétől függ.

A titkos választás ellen. (A magyar fajvédők támadják a kormányt.)

Budapestről táviratozzák: A főváros déli választókerületének képviselője: **Buday Dezső** tegnapi beszámolóján élesen támadta Bethlen Kormányát és a titkos választási rendszert. Utána **Wolff Károly**, az ismert szélső jobboldali vezér emelkedett szólásra. Megállapította beszédében, hogy az utóbbi időben a legtöbb támadás őt éri, de csak azért, mert nevetségessé és lehetetlenné akarják tenni. Ugyáltszik, hangoztatta, hogy nagyon beteg helyeken tapogathat, hogy tapogatásaiért így támadják. A nemzetközi kölcsönről kijelentette, hogy az nem tesz neki, mert cserébe érte minden reményességét oda kellene, hogy adja. Majd a községi politikáról beszélt, kijelentette,

hogyha az mind igaz volna, amit a liberálisok rákennek, akkor egy ép ház sem volna Budapesten.

Kisteleken **Eckhardt Tibor** tartotta tegnap képviselői beszámolóját és megindokolta, hogy miért kellett a fajvédőknek kilépniük az egységes pártból. Csakis így volt lehetséges, elveik mellett tovább kitartani. Támadta a kormányt, mert a házhelyosztogatásnál a nincstelenség nem kapta hitelt.

Eletbeléptetik Aradon a városi adókat.

(Roba dr. főpolgármester anklája a kereskedőkkel.)

Arad. (Saját tudósítónktól.) Az aradi városi tanács elkészült az új városi taksák és illetékek tervezetével és **Robu János** főpolgármester az Aradi Kereskedők Körét egy régebbi megbeszélés értelmében ma délelőttre hívta meg a tervezet megtárgyalására. **Faragó Rezső** társelnök az Aradi Általános Takarékpénztár vezérigazgatójának vezetése alatt **Adler Andor**, **Baross Lajos** dr., **Domán Sándor** és **Szöllösi Zsigmond** dr. a Kör főtitkára jelentek meg ezen a közel két órán át tartott nagyfontosságú értekezleten.

Robu János dr. főpolgármester széles vonásokban ismertette a város ez évi költségvetéstervezetét, amely abból indult ki, hogy az állami adókirovésnál a város részére mintegy 7 millió lei fog befolyjni, amire támaszkodva a Kereskedők Körének előző alkalommal kilátásba helyezette, hogy a város nem veszi igénybe a törvényben adott azt a lehetőséget, hogy az üzleti helyiségek bérösszegeinek 30 százalékáig menő illetéket vehet ki a kereskedőkre és iparosokra. Közölte, hogy a kiindulás tévesnek bizonyult, egyenes adókból alig a fele fog befolyjni a remélt összegnek, a tanács tehát életbe kívánja léptetni ezt az illetéket is, még pedig a törvényben két csoportba osztott üzletágak szerint a megengedett 20 és 30 százalék maximumok helyett 10 és 20 százalékot a bérösszegek után. A cégtáblaadó is életbelépteti a város és pedig teherherviselő erő szerint osztályokba sorozva az adózókat, 100 leitől 5000 leig menő adóval a román nyelvű cégekre és ugyanígy 1600 leitől 8000 leig a más nyelvű feliratokért, egyszer, akárhany darab és akár milyen nagyságu táblát használ az illető. Ezek mellett igénybe veszi a város a törvényben felsorolt ötven fajta taksza leg többjét, kivéven az építkezések, javítások megterheléseit és behozatali és kiviteli illetékeket, amelyek szemmel láthatóan fejlődésellenesek. Indokolásul hivatkozott a főpolgármester arra, hogy az állam az egész sereg állami terhet hárít a város nyakába, így az összes állami kezelésbe vett elemi és középiskolák minden dologi kiadását, épület-fenntartását, tisztogatását, fűtését, világítását, vízhasználatát, még pedig nem is a valóságos kiadás kisebb összege szerint, hanem a város bruttó-bevételeinek 10 százalékát követelve e célra. S hogy ez az összeg még nagyobb legyen, a városi üzemek bruttó-bevételei is behálítandók a város költségvetésébe, noha köztudomásulag ezek egész külön kereskedelmi kezelésben vannak és jövedelmet nem is hoznak.

A megjelölt kereskedő érdekeltség részletesen tárgyalta meg

Teleszky János pedig a pénzügyi tanácsban kijelentette, hogy a kiene nincs pénz, az ne építsen állami pénzen. Így szociális politikát folytatni lehetetlen. Ezzel szemben a zsidó nagybankok 30 milliárd énitési hitelt kaptak. **Dr. Uvain Ferenc**, a Szózat főszerkesztője közgazdasági és pénzügyi kérdésekről beszélt hosszasan és kijelentette, hogy a kormány a nagybankokat favorizálja.

a főpolgármester expozéját és **Adler Andor** erőteljes vonásokban foglalta össze azt a megállapítást, hogy a városi taksák legnagyobb része, amelyek nem foglalkozást sújtanak, hanem esetlegesen mindenkit terhelhetnek, egészen jelen téktelen összegű legtöbbször úgy a városra, mint a megterhelte, vagy — mint az utcatisztogatás, locsolás stb. terhe — mellékszolgáltatások címén áthárítódik a lakókra és köztük az üzleti bérekhez mérten jelentékeny mértékben a kereskedőkre és iparosokra: igazi súlya azonban két új adónak van, az üzletbér után fedező százaléknak és a cégtábla adónak, ezek egyedül adnak nagy bevételt, de ezek minden igazság ellenére

a város közterheit csupán egy, számban egészen kicsiny rétegre, az iparosokra és kereskedőkre hárítják.

Első sorban és legnagyobb részben a kereskedőkre, mert az fizet igen magas béreket máris és fog még magasabbakat fizetni, ha újabb béremelést engednek meg.

Kiutatta ez a nagyon alapos előterjesztés, hogy az üzletbérek 30 százalékára a most igen súlyos és alig elviselhetően megállapított tiszta jövedelmeknek ma is kiteviszi a felet, egy béremelés után, a mi üzletváltozások eseteiben törvényes engedély nélkül, automatice is létrejön, kétharmadával és még többel is felérne. Ez azt eredményezné, hogy az egyenes adók kivételénél, ahol a város is részt kap, üzleti költségként le kell majd vonni ezt az új, nagy városi terhet is, tehát az adóalap teljesen a miniszteriumra redukálódik ha az adóalanyokat teljesen nem akarják kiirtani; az állam tehát majdnem mindent elveszítene és a város is elvesztené a vámon, a mit a réven őrve. De e mellett erkölcsileg lehetetlen, hogy egy kis osztály fizesse a közönség terheit, olyan magas összeggel, amely a kereseti viszonyokkal arányban nem áll és amíg az árdrágítási törvény szabja meg az árakat, át nem hárítható a vevőkre büntetés veszedelme nélkül, tehát még közvetve sem osztható szét. Az üzletbér ma egy a jövedelemmel arányt nem tartó súlyos teher az üzletben: adóalapul egy magában is abnormis terhet venni, nem lehet.

Ezekkel az érvekkel kérték a Kereskedők ennek az adófajtanak a teljes mellőzését. A tárgyalások folyamán aztán a melé lépett az a másik álláspont, hogy ha a város nem tudván magán másképp segíteni, mégis hozzányul ehhez az alaphoz, akkor a maximumát egyelőre legfeljebb 10 százalékra tegyék.

A cégtábla adóf illetőleg azt az álláspontot jeltette ki a küldött

ség, hogy idegen nyelvek alatt a hazai kisebbségek nyelve nem értendő, az ilyen feliratok tehát ne terheltesse, külön tétellel. Hivatkozás történt arra, hogy a miniszter is ily értelmű rendelkezést küldött Cujra, megállapítván hogy az idei törvény a regát életben levő törvényét a taksák fel-emelése mellett egyszerűen kiterjesztette az egész ország területre és idegennek a régi szöveg szerint ma is csak az országon kívüli nyelvek számitanak. Ettől eltekintve azonban a cégtáblaadó általában, de a másnyelvűek magasabb díjai különösen olyan semmis kis összeget jövedelmezhetnek, hogy a kezelési költséget sem fedezik. Mindezek alapján kérték ennek a teljes mellőzését, illetve az egyszeres alapdíj kirovasát csupán.

Robu János dr. főpolgármester kijelentette a küldöttségnek, hogy a megbeszélés eredményelt megfontolós tárgyvává teszi, a tanács elé terjeszti és minden esetre igyekszik a költségvetés egyensúlyát úgy állítani helyre, hogy ez a

polgárságnak a minél kevésbé idő terhelést jelentessen.

A tanács határozat a tanács elnöksége után felekezés végett közszemlére hozta. Azt biztosította a főpolgármester hogy az új adókat nem léptetik életbe visszaható erővel, hanem csak az évtől kezdve. Kivételt csak az autók adója fog képezni, amely szeptember 1-től hatályos, ennek ellenében azonban az aradi autók a vámnál mentesek lesznek.

A küldöttség tagjai ismételtén kérték a város vezetőinek a belátó jóindulatát, melegen mondtak köszönetet dr. Robu főpolgármester tapasztalt objektivitásáért és távozóban helyet adtak a püspöknek, aki **Lakatos Ottó** kíséretében ekkor kereste fel a főpolgármestert.

Görög keleti román papok országos kongresszusa Aradon (A Saguna András egyesület aradi nagygyűlése.)

(Saját tudósítónktól.) Kedden és szerdán Aradon tartja a **Saguna András** első erdélyi román metropolitáról elnevezett görög keleti erdélyi román papok egyesülete országos kongresszusát. Az 1919-ben megszervezett egyesület a múlt esztendőben Szébenben tartotta nagygyűlését és már akkor elhatározták, hogy az ideai misszionárius jellegű kongresszust Aradon rendezik. A gyűlésre már ma nagyon sok román pap érkezett Erdélyből és az aradi egyházmegyéből, akiknek egy része szállodákban, más része családoknál nyert elhelyezést. A kongresszusra Aradra érkeznek: **Balan Miklós** szébeni metropolita-érsek, **Dr. Bădescu Traian** Karánsebesi megyés püspök, **Filaret** Musta címzetes püspök és **Clorogariu Román**, az aradi származásu nagyváradi püspök. Kedden reggel 8 órakor díszes nagy mise lesz a görög keleti román székes egyházban és utána a résztvevők átvonulnak a Kultúrpalotába, ahol délelőtt 10 órakor történik meg a kongresszus ünnepélyes megnyitása.

Nagyarányu betörés Aradon.

(Kifosztották az egyik legnagyobb fűszerkereskedő pénzeszekrényét. — A nyomozás eddigi eredménye.)

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtt fatótiúként terjedt a hír Aradon, hogy Arad egyik legnagyobb fűszernagykereskedő cégét az Éles-féle üzlethelyiséget kifosztották. Fantasztikus hírek kerültek forgalomba, amelyek milliók károkra beszéltek és az Éles cég előtt csakhamar nagy tömeg gyülekezett és izgatottan várta a kiszivárgó híreket. A Közlöny munkatársa közvetlenül a betörés felfedezése után megjelent a helyszínen és a következőkben számol be a betörésről és a nyomozás eddigi eredményéről:

A betörést dr. Éles Géza a cég beltagja fedezte fel, amikor vasárnap délelőtt fél tíz körül órákor a Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) bejáraton ment az üzletbe. Nem vett észre semmi gyanusát, csak az irodahelyiségben tünt fel neki, hogy az íróasztalon, amelyet szombaton este teljesen rendben hagyott, most rendetlenég van. Kikartarta nyitni a páncélszekrényt kulcsával, azonban megdöbbenve látta, hogy a szekrény ajtaja nyitva van. A páncélszekrényből pedig a teljes pénzkészlet hiányzott. Dr. Éles azonnal telefonált a rendőrségre, ahonnan Andreescu rendőrigazgató, Jancu Traján a büntetőosztály főnöke, Draghiciu Aurel detektív főnök több detektív kíséretében ment ki a helyszínre. A nyomozást azonnal megkezdték és megállapították, hogy a páncélszekrényből 180.000 lei készpénz, körülbelül 70.000 lei értékű idegen valuta és egy arany női retikül hiányzik.

A betörő munkája.

A betörő valószínűleg egyedül dolgozhatott benn az üzletben és hogyha büntárs volt, az az udvar felől kijáratnál örködött. Az teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a tettes tökéletesen ismerte az üzlet minden zugát és valószínűleg tudomással bírt arról is, hogy a villany főkapcsolójához es ténként melyik lámpát kapcsolják. A főkapcsoló a közeli pénztár alján egy eldugott helyen van becsavarva. Arról a főkapcsolóról kizárólag azok tudhattak, akik teljesen ismerték az üzlet berendezését. — Szombaton este a főkapcsolóhoz az üzletben levő villanylámpa volt hozzákapcsolva és vasárnap reggel a főkapcsoló felcsavarásánál az irodahelyiségben levő villanylámpa gyulladt fel. A betörőnek első dolga volt, miután kinyitotta a Deák Ferenc-utcai udvar felől lakattal lezárt bejáratot, lecsavarni az üzletben levő villanylámpát, nehogy kiszivárognon a fény az utcára és az irodahelyiségben levő lámpát pedig meggyújtotta. A betörő tökéletesen és pon-

tosan készült el tetteire. Másolatok csináltatott az üzlet kulcsából és a két Wertheim szekrény kulcsaiból is, amelyeknek a segítségével minden különösebb fáradság nélkül bejutott az üzletbe, kinyitotta az irodahelyiségben az íróasztal mellett levő páncélszekrényt és onnan kiszedte az értékeket. A páncélszekrényben borítékokba volt elrakva dollárok és egyéb idegen valuták, amelyek jótékony célt szolgálták volna. A tettes tisztában lehetett ezzel is, mert a páncélszekrényből kiszedte az összes borítékokat, kiürítette azokból a pénzt és az üres vagyis csak írományokkal megtelt borítékokat az irodahelyiség végében levő kis asztalra rakta. A kis asztal mellett egy karnéljáró széki volt, amely valószínűleg utjában állott a betörőnek, mert rátette azt egy vaskályhára.

Amikor elkészült az egyik páncélszekrény kinyitásával, hozzáfogott a másik, az iroda baloldalán levő szekrény, kinyitására, ami azonban nem sikerült neki. Hosszabb ideig próbálkozhatott, végre a zárba betett kulcs elgörbült és nem tudta azt onnan kivenni. Ebben a szekrényben volt a főpénztár több mint fél millió lei készpénz. A második szekrényben való sikertelen kísérlet után a betörő az irodából az üzletbe ment, ahol magához vett egy üveg koantrót és két üveg satrózt és azután távozott. — Ügyelt arra, hogy a betörést azonnal ne vegyék észre, mert a kifosztott páncélszekrény belső reteszét visszazárta, a főajtáját pedig behajtottta. A kézipénztárban levő kevés pénzhez hozzá sem nyúlt. Az üzletből egy keskeny folyosó vezet az udvarba és a bejáratot távozása után a nála levő kulccsal bezárta.

A nyomozás.

Különböző verziók keringenek, elsősorban arról, hogy milyen időben történhetett a betörés. Minden valószínűség szerint a tettet éjszaka követték el. A betörők este kapuzárás előtt mentek be az udvarba és vasárnap reggel kapunyitás után távoztak. Az éjszakát az udvar egyik félreeső helyén tölthették, ez onnan állapítható meg, hogy éjszakánként a félreeső helyen állandóan villany ég és tegnap éjszaka valaki, valószínűleg a betörők, eloltották a villanyt.

Az aradi államrendőrség a legnagyobb apparátussal folytatja a nyomozást. Tegnap éjszaka razziát tartott és több gyanús egyént tartóztatott le. Közvetlen a betöréssel kapcsolatban is történtek letartóztatások, azonban bővebb részleteket a nyomozás érdekében még nem közölhetünk.

Beszélgetés a károsulttal.

A Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott dr. Éles Gézával, az Éles Ármán cég egyik tulajdonosával, aki a következőket mondotta a betörésről:

— Tegnap délelőtt, amikor bejöttem az üzletbe semmi gyanusát nem vettem észre. Csak akkor lepődtem meg, amikor a nyitott pénzeszekrényt és az irodában lévő rendetlenséget láttam. A betörő a legtökéletesebb helyismeretet és nagy körültekintést árujt el munkájával. Tájékozva volt a pénzeszekrényben elhelyezett borítékokban levő értékekről is. Vigyázott arra, hogy semmi bünyel ne maradjon utána. Gondosan kiválogatta a bankjegyeket az írományok közül és olyan nyugodtan dolgozott, hogy még véletlenül sem vitt magával egyetlen írást sem. A pénzt, azonban utolsó leig kiszedte. A szekrényben levő fatányérban néhány száz darab egy leies bankjegy volt, nem összekötözve, hanem össze-vissza rendetlenül. A tettes úgy szedte ki a pénzt, hogy egyetlen darabot sem ejtett el. Valószínűleg egy előre elkészített táskába vagy zsákba rakta az elloptott pénzt. A rendőrség olyan értékes adatok birtokába jutott a nyomozásnál, hogy remélhetőleg a tettesek nagyon rövid idő alatt kézrekerülnek.

Irodalom, művészet

• Temesvári színházi műsor.

Kedd: Hamburgi menyasszony. Rudas Bandi vendégfelléptével. Szerda: Velencei kalmár. Fekete Mihály felléptével. Csütörtökön, pénteken, szombaton délután 3 órákor és este, vasárnap délután és este, hétfőn: Marinka a táncosnő. Sárvay Rózi, Lengyel Irén, Vénusz Árpád felléptével.

• Az aradi színház heti műsora.

Kedden délután 6 órákor: „Mozgófényképek” című bohózat és az Utolsó lovag amerikai filmuidomság. Este 9 órákor: „Mozgófényképek” és az Utolsó lovag (B.) Szerdán: délután 6 órákor: „Mozgófényképek” és az „Utolsó lovag.” Este 9 órákor: „Mozgófényképek” és az „Utolsó lovag.” (C.) Csütörtökön délután 6 órákor: „Mozgófényképek” és az „Utolsó lovag.” Este 9 órákor: „Mozgófényképek” és az „Utolsó lovag.” (A.) Péntek d. u. 6 órákor: „Mozgófényképek” és az „Utolsó lovag.” Este 9 órákor: Tökmag. (Bemutató.) F. Sugár Teri vendégfellépésével. (B.) Szombat d. u. 6 órákor új moziműsor. Este fél 9 órákor: „Szerencsetánc.” Sarkadi Aladár vendégfelléptével. Vasárnap délután 3, 5 és 7 óras kezdettel mozi előadások. Este 9 órákor: „Aranykakas” Sarkadi Aladár vendégfellépésével.

• A bucaresti román Nemzeti Színház Aradon. A bucaresti román Nemzeti Színház propaganda körútra küldte egy csoportját, amely méltóan oldotta meg feladatát. A választott darabok elég szerencsések voltak. Hamlet közismert irodalmi kincs mindenki előtt, itt inkább az jön számításba hogy játssza meg valaki a címszerepet. Demetriade nemcsak megközelíti, de

tán túl is megy a költő szándékán, midőn a melankólikus Hamlet örültség színe alatt akarja megtudni a tiszta valót. A többi művész hozzá méltóan oldja meg feladatát. Alljunk meg tovább Vlaicu vajda történelmi drámánál, amelynek 1922-ik évi premierje a szinkritika egyik szenzációja volt. E dráma cselekménye román szempontból egyszerű és föl-emelő. A katolicizmus harca az ortodoxizmus ellen és viszont. Vlaicu vajda, a földi román fejedelem rejtett harcot visel a magyar eredetű Klára fejedelemnő ellen, aki mint Basarab fejedelem mostohaanyja, a pápizmus képviselője volt az akkori Havasalföldön (Munténia). Demetriade Vlaicu vajdája minden cselekvésében az egyre szemmel kísért Basarab lelke, akit egyre követ a szerző által kiváló intelligenciával és energiával felruházott sovinszta Klára. Demetriade minden tekintetben fénvesen oldotta meg feladatát. Hasonlókép működött közre az egész társulat. Bátran elmondhatjuk, hogy a bucaresti Nemzeti Színház igazi propaganda társulatot küldött művészi körútra. (Al. Negura.)

• Haladás előadás. Telkes hangulatban zajlott le a Haladás legutóbbi estéje, melynek műsorát Luptovits Irénke vallásos hangulatu szavalata nyitotta meg. Bérczy Lajos tanár a csoport lélekről tartott folytatagos előadásában, tiszta és logikus elmélkedésével, nyugodt előadásmódjával igen szép munkát végzett. Salgó Baba igen kedves jelenség volt a színpadon s meleg csendű hangja, jól választott énekdarabja Gellért Pál simulékony zongorakísérete mellett igen szép sikert hozott a szereplőknek. Szünet után Szücs László erőteljes zongoraprodukciója következett. Az Adamopera e kifogástalan interpretálásban zongorán is nagyon tetszett. Szeles Pál fejlődő tenorja szépen érvényesült a jól választott énekdarabok előadásánál és a sikerhez hozzájárult Lassner Elza biztos zongorakísérete is. Weichelt Paula ügyes nemzeti tánca hosszantartó tapsot váltott ki. Az estélyt egy tanulságos mozgókép fejezte be.

• Aradi színházi hírek. Sarkadi Aladár neve fogalom a derű és jókedv birodalmából. Mikor színpadra lép, az arcokon elsimulnak a ráncok, kacagásra nyílnak az ajkak és feledésbe merülnek a napi élet gondjai. Ez a kivételes tehetségű művészember, aki különben régi kedvence az aradiaknak, most néhány napra előn, hogy egy pár feledhetetlen estét szerezzen az aradi városi színház közönségének. Sarkadi Aladár több estére tervezett vendégjátékát szombaton kezdi meg a Szerencsetáncban amelyben a színházi páholynyitogató rendkívül mulatságos és hálás szerepét játssza. Annakidei én úgy Bécsben, mint Budapesten ő vitte sikerre ezt az operettet. A következő estéken az Aranykakas és Éjkirálynője operettekben lép fel. — Az utolsó lovag. (Amerikai filmszenzáció a városi színházban.) A megnyitó műsor után keddtől kezdődően a világhírű amerikai For-filmgyár repertoírjának egyik gyöngyét a humoros tárgyú hat felvonásos „Az utolsó lovag”-ot vetítik a városi színházban. Az utolsó lovag a mai modern életben a régi lovagkor érezeit: az önzetlenséget, naivságot képviseli és így természetesen mindenki kihasználja. Az ő naivságában nagyon mulatságosan kapcsolódik bele egy színészno életébe. Kivívja

annak halálját s befejezésül igazi lo-
vagi csekélységet kér tőle revanské-
pen. A páratlanul szórakoztató film-
mel egyidőben egy három felvoná-
sos bohózatot mutat be a szintársu-
lár. Mozgófényképek a címe a bohó-
zatnak s ebben csaknem az egész
prózai együttes játszik. A változatos
új műsort kedden, szerdán és csü-
törtökön adják két-két előadásban
este rendes bérletben s ugy délután,
mint este a rendszeresített rendkívül
olcsó mozielhárak mellett. A hely-
árak a következők: Délután nagypá-
holy 150, kispáholy 100, páholyülés
20, földszinti zsölye 15, II. emelet
10, III. emelet közép 6, III. emelet
oldalt 4, karzat 2 lei. Este nagypá-
holy 200, kispáholy 150, páholyülés
30, földszinti zsölye 20, II. emelet
15, III. emelet közép 10, III. emelet
oldalt 6, karzat 4 lei.

Temesvári színházi hírek. Ru-
gas Bandi táncoskomikus vendég-
felkészítéssel kedden Hamburgi meny-
asszony kerül színre. — Szerdán
este Shakespeare Velencei kalmárja
kerül színre másodszer e szezon-
ban. Az első előadás zsúfolt háza
lélekzetviasszafojtva leste a hatalmas
dráma minden szavát. Csütörtökön
este lesz Marinka a táncosnő operett
tek a premierje. Sárvay Rózi, Len-
gyel Irén, Vénusz Árpád, Deésy
Jenő játszik a főszerepeket. A nagy-
szerű darabra új díszletek készül-
tek. Fekete Mihály egyelőre a darab-
ot egymásután tizenötöt tűzte ki
műsorra. A Marinka a táncosnő e
héten csütörtökön, pénteken, szom-
baton délután, szombaton este, va-
sárnap délután, vasárnap este kerül
színre. De a jövő hét műsorán is
csak egyetlenegyszer Shakespeare
Cittellója fogja megszakítani a Ma-
rinka a táncosnő sorozatos elő-
adásait. A darab premierjére rendes
helyárakkal, a délutáni előadásokra
olcsó helyárakkal kaphatók a je-
gyek.

Aradi mozi hírek. Paganini, a
minden idők csodás hegedűse jele-
nik meg a keddi bemutatáson az
Apolló vásznán. A bemutatásra ke-
rülő filmtörténetnek főhőse a világ-
hírű hegedűvirtuóz, akinek változa-
tos, idilli, csodás kalandokkal teljes
életének egyik legszebb, legmegra-
gadóbb epizódját eleveníti meg a
pompás filmjáték, egy szerelmi his-
tóriát, amelyben a társaságok ünne-
pelt királynője, a szépséges herceg-
nő szinte tragikus szerelemre gyulad
a nagy művész iránt, akinek élete
folvását sulyosan érinti ez a nagy
szerelem. A hatalmas koncepciójú
filmtörténet két vezető szerepét Con-
rad Veidt és Eva May játszik; e
filmet keddtől csütörtökig vetíti az
Apolló. — Lili kalandjai címen bá-
jos, kacagóan pajzán leányhistoria
került bemutatásra az Urániában s a
premier közönsége nagyszerűen mu-
lított azokon a pompás, kedvesen
vásott históriákon, amelyeknek ki-
eszelője és végrehajtója a nagyszerű
kedvű, ördögien paikos és vidám
baktisleány, Lilike, aki ötletesebbél
ötletesebb módon tör borsót tanárai,
hozzátartozói, szomszédai orra alá,
szóval paikos csinveinek mindenki
céltableája lesz. Harsogóan vidám,
gondtalan kacagás hullámzik végig
a nézőtérre s ez a tetszés, mosoly,
nevetés, jókedv a biznysága, hogy a
kedves baktistörténet nagyszerű
filmalkotás, amely megtalálta az
újat a közönség lelkehez. Még nő-
veli a sikert a kísérőképek: Tűz van,
amelyben Charlie Chaplin produkált
csodásan groteszk alakítást. E pom-
pás műsor még kedde és szerdán
látható az Urániában. — Atlanti

cimmel nagyszabású filmszenzációt
mutat be pénteken az Apolló két
részletben. A nagy francia regény-
író, Pierre Benoit híres regénye ez
filmen, két katonatiszt kalandjai a
kéj és bűnös gyönyörök királynője-
nek birodalmában. A nagy érdeklő-

Zsombolya Romániáé. (Megtörtént a megegyezés Módos kicserélésére.)

(Saját tudósítónktól.) Több iz-
ben megemlékeztünk azokról a tár-
gyalásokról, amelyeket Románia
folytatott Jugoszláviával egyes bá-
ráti községek kicserélése tárgyá-
ban. Nincs is jugoszláv külügymi-
niszterrel közvetlenül tárgyalt *Di-
manil* román követ és a régóta fo-
lyó tárgyalások ma eredménnyel
zárultak le. A két kormány me-
gegyezést kötött egymással, amely-
nek értelmében a jelenleg Jugo-
szláviába eső

*Zsombolyát kicserélik a ro-
mániát Bánátsba eső Módos
és Párdány községekkel.*

Módosnak és Párdánynak ugyan-
is túlnyomórésben szerb lakossá-
ga van, viszont Zsombolya lakos-
sága inkább román. Az utóbbi idő-

désre s a film monumentális voltára
való tekintettel az Apolló igazgató-
sága keddtől kezdődőleg elővételi
pénztárt állít fel, amely délelőtt fél
11-től 12-ig, délután fél 5-től 9-ig
van nyitva s amelynél a jegyek mind
a két részre előreválthatók.

ben a zsombolyai németek kíván-
ságára más irányban kezdte tár-
gyalásait a jugoszláv kormány és
Módos ellenében más közseget
akart felajánlani. A román megbí-
zott nem volt hajlandó a cserébe
máskép belemenni, mint Zsombö-
lya ellenében és ezért tekintettel
arra, hogy a békeszerződés értel-
mében a szomszédos államok egy-
másközti határnegállapító tárgya-
lásait október huszonharmadikáig
be kell fejezni, a két kormány meg-
kötötte Zsombolya és Módos ki-
cserelésére az egyezséget. A béke-
szerződés értelmében ugyanis ok-
tóber huszonharmadikán túl már
csak a nagyköveti tanács illetékes
a határnegállapítására és a tárgyaló felek ezt a hosszadal-
mas eljárást akarták kikerülni.

Minden kár haszonnal jár.

A német márka katasztrófális
zuhanása nem is járt olyan kiszá-
míthatatlan következményekkel, a
mint azt gonáoljuk. Például tűz
alá gyújtónak kiünően bevált pót-
szer a márka és aránylag olcsóbb
is mint a makulatura. Faluhelyen
találni sem lehet kitünőbb fidi-
buszt a márkánál, a tíz és husz-
milliókat mintha egyenesen erre
készítették volna. A sajt és vajke-
reskedők is kitünő hasznát veszik
a vízhatlan ezermárkásnak, a 100
millió már kevésbé alkalmas cso-
magolási célokra, mert rossz pa-
pírból készül.

A legkellemesebben érintette
azonban a márka zuhanása a nagy
számokkal dolgozókat; csillagá-
szokat, geográfusokat és tanáro-
kat. Milyen szomorú volt ezeknek
a helyzetük. Ha meg akarták ma-
gyarázni hallgatóiknak a nap tá-
volságát a földtől egy egész táblát
kellett teleírni milliós és billió
számjegyekkel. Ezek a nehéz idők
már elmúltak. Nem kényelmesebb
az iskolákban például leírni, hogy
a föld lakossága 1.600.000.000,
vagyis két francia frank. A sok
számjegy helyett egész egyszer-
űen megmagyarázza a tanár,
hogy ezilőszerint a földön körülbe-
lül mintegy két francia franknak
megfelelő számú lélek él. Ezidősze-
rint. De lehet, hogy holnap már
csak egy franknyi nép. Etelől majd
Zürich dőnt. A föld a naptól
148.670.000 kilométer távol van. A
jövőben a meghatározás majd így
hangzik: a föld a naptól nem egé-
szén egy dinárnyira van, miután a
dinár Berlinben 160 milliót ér. A

rongyos 12 millió már nem számít.
Kívánatra kiegyenlített Zürichben
a differenciát, hogy ne kelljen vál-
toztatni a számadáson.

— Uraim, — szól majd az as-
tronomia tanára az egyetemen a
hallgatókhoz. — A tudomány meg-
állapította, hogy a Sirius csillag a
földtől 161.263.950.000 kilomé-
terre van. Eltekintve attól, hogy
idő a szájam, amíg ezt a százhat-
vanegybilliókétszázhatvanhárom-
milliárdkilencszázötvenmilliót ki-
mondom, a kezem görcsöt kap, a
míg leírom. Uraim! Röviden és ve-
lősen a Sirius a földtől háromezer
angol fontnyira van. De aki szereti
a gyenge valutát, annak 1 millió
dinár a távolság, esetleg két és fél
millió lei.

És így tovább. A hold a földtől
400.000 kilométerre van, ez osz-
trákban két és fél korona, magyar-
ban hatvan fillér. Az egyenlítő
hossza mintegy négy lengyel már-
ka, vagyis 40.000 kilométer. Izra-
elita polgártársaink 5684 esztendő
számítanak, ez 2.046.240 nap. A
zsidók tehát pontosan három ma-
gyar koronát éltek. Ugyanez órák
ban 49.109.760, megközelítőleg egy
lei. A római katolikusok, miután
csak Krisztus után számítanak,
alig éltek napokban egy magyar
koronát, órákban úgy 90—100 osz-
trák korona körül járnak.

Ezt a számítási módot minden-
kinek melegen ajánlhatom. A né-
met márka süllyedéséből levonhat-
juk a tanúságot: minden kár ha-
szonnal jár . . . (k. s.)

— Milliókra tehető azoknak a
száma, kik hajlottabb koruk viruló
egészségét a Brázy sósorszesz
rendszeres használatának köszönhe-
tik. Kapható mindenütt. Nagyban
Hehs és Klein cémei Arad.

HIREK.

Az aradi kereskedelmi iskola új iskolafentartó bizottsága.

(Az alakuló gyűlés lefolyása.)

(Saját tudósítónktól.) Az ara-
di fiú felsőkereskedelmi iskola is-
kolafentartó bizottsága tegnap dél
előtt tartotta meg alakuló gyüle-
sét. Az alakuló ülésre a növendé-
kek szüleit és a delegált tagokat
hivta meg az igazgatóság. Suciú
igazgató nyitotta meg az ülést,
röviden vázolta azokat a feladato-
kat, amelyek az iskolafentartó
bizottságra várnak; kapcsolatot
teremteni a kereskedelmi élet és
az iskola között a felszerelések
gyarapítása és kijavítása, végül
pedig a szegény tanulókat
segélyező akció megindítása.

Suciú igazgató ajánlására a
gyűlés adhoc elnöknek Adám
György bankigazgatót választotta
meg, aki megköszönve a bizalmat
rámutatott azokra a módzatokra
amelyeknek segítségével céljai-
nak könnyen megfelelnet az isko-
la és tisztességes és jellemes ke-
reskedők és iparos társadalmat
nevelhet. Bejelentette azután hogy
a Kereskedelmi és Iparkamara az
iskolafentartó bizottságba Gold-
schmidt Sándor és Adler Andor
aradi nagykereskedőt delegálta és
felhívta a jelenlevőket, hogy vá-
lasszanak még két tagot, a fentiek
és a tanári kar delegáltjai mellé.
Nagy szótöbbséggel Nasta Victor
és Adám György bankigazgatókat
választották meg. A tantestület a
bizottságba Suciú igazgatót dr.
Diószegi András és Manuke Sán-
dor tanárokat delegálta. A felügye-
lőbizottságba a gyűlés Antonescu
Virgilt, a Victoria takarékpénztár
helyettes igazgatóját választotta
meg, a tanári kar pedig Török
Aladár tanárt delegálta.

Adám elnök ezután megköszön-
ve a jelenvoltak érdeklődését az
iskola fentartó bizottságot megala-
kultnak mondotta ki és az ülést
berekasztette.

— A szerb trónörökös megkeresz-
tetése. Belgrádból táviratozzák:
Tegnap délelőtt tizenegy órakor
nagy ünnepek között ment vég-
be a szerb trónörökös keresztelési
ünnepélye. Az egész város ünnepi
díszit öltött. A kormány a keresztie-
lés alkalmával sok politikai fogoly-
nak amnesztiát adott és a tisztikart
előléptetésben részesítette. Az új
trónörökös a keresztelésben az Ist-
ván nevet kapta.

— Elkészült az új kormánylista.
Bucurestiből jelentik: Bratiánu Jonel
minisztereinek ma visszaérkezett
floricai birtokáról. A miniszterel-
nök már elkészítette az új kormány
listáját, amelyet Ferdinánd király
visszaérkezése után csütörtökön fogja
aiárás végzett az uralkodónak bete-
jeszteni.

— Titulescu maradt. Bucurestiből
jelentik: A külügyminiszter hivatalo-
san megcáfolta egyes lapoknak azt
a híresztelést, hogy Titulescu, Ro-
mánia londoni követe a közel jövő-
ben beadja lemondását. Igaz, hogy
Titulescu a közeli napokban Bucu-
restibe érkezik, azonban utazása ki-
zárólag családi jellegű.

— A lakbérleti szerződések meg-
hosszabbítását kéri. Bucurestiből
jelentik: A lakbérlok szövetsége teg-
nap tartott ülésén határozati javas-
latot fogadott el, amelyben kéri az
igazságügyi minisztertől a lakbér-
leti szerződéseknek öt ével való
meghosszabbítását.

— Massaryk párisi útja eredménnyel járt. Párisból jelentik: Massaryk, Csehszlovákia köztársasági elnöke Párisból való elutazása előtt fogadta a sajtó képviselőit, akik nek kijelentette, hogy utjának eredménye mindenben megfelel a várakozásnak. A köztársasági elnök véleménye szerint Franciaország őszinte békepolitikát követ.

— Eljegyzés. Millich Katica (Szentanna) és Renyé János (Arad) jegvesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Jugoszláv—bolgár megegyezés. Szófiából jelentik: Jugoszlávia és Bulgária részéről kiküldött bizottság megegyezést létesített a két állam között a közönséges büntetések kölcsönös kieserése tárgyában. A megegyezés értelmében a politikai bűnösöket nem szolgáltatják ki egymásnak.

— Az osztrák választások. Bécsből jelentik: Tegnapi zajlottak le Bécsben az országgyűlési választások. Az eddigi eredmények közül ismeretes hetvenhárom keresztényszociálista, 54 szociáldemokrata, nyolc nagyméretű madátum. A lakosság kilencven százaléka leszavazott.

— Halálozás. Özvegy Hartmann Hermáné született Bruckner Kunigunda életének 76-ik évében tegnap délután elhunyt. Temetése kedden délután 3 órakor lesz az izraelita temető halottas házából. Az elhunyt halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— Befejezett vizsgálat. Buearesti-ből jelentik: A Nemzeti Színháznál történt szabálytalanságok ügyében a megindult vizsgálat befejezést nyert. A vizsgálat eredményét holnap terjesztik Banu szépművészeti miniszter elé. Valószínű, hogy az ügy az ügyészségre kerül.

— Két kisgyermek halálos szerencsétlensége. Ma délelőtt megrendült szerencsétlenség érte Csöke József, újkisodai munkás két gyermekét. A kilenc éves Csöke József és ennek öccse, a nyolc éves Mátyás, a timisoarai sági-úton játszottak a matom mellett levő pocsolva szélén. Mindketten beleestek a vízbe és belefutadtak. A gyorsan előhívott mentők már nem tudták segíteni rajtuk.

— Elitelt pék. Barth János timisoarai pékmestert, mert kenyérlisztet nulláslistát árban árusított, dr. Fiala járásbíró 500 lei pénzbüntetésre ítélte.

— Orvosi hír. Dr. Biksz Mór poliklinikai orvos rendelőjét a Calea Bihorului 7—9. szám (Nagyvárad-ut, Hidvégi-ház) alá helyezte át.

— Öngyilkosság. A szentannai csendőrség ma jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Knapp András ottani lakos tegnap ittas állapotban felakasztotta magát. Az ügyészség magadta a temetési engedélyt.

— Kisgyermek halála az esővízeskádban. Egy kis gyermek szerencsétlenségéről érkezett ma jelentés az aradi ügyészségnek. Adelman Antal hároméves újszentannai kislány tegnap délután egy földbeépített hátvannyal hektoliteres esővízesmedencébe esett és megüledt. A csendőrség megállapította, hogy a kisgyermek haláláért senkit sem terhel felelősség.

— Elvesztett kalap. Ma este nyolc óra tájban a papírgyár környékén bérkocsiból kiesett egy orvos világos sárga fekete szalagos Borsalino kalapja. A becsületes megtaláló illo jutalomban részesül az Aradi Közlöny kiadónivalalalalal

A Népszövetség delegációja Magyarországon.

(Berenger szenátor a kisanntal közvetít.)

Budapestről táviratozzák: Berenger francia szenátor, Moreau és Beulon francia kamarai képviselők három szakreferens társaságában a jóvátételi bizottság megbízásából ma Budapestre érkeztek, hogy Magyarország nemzetközi kölcsönének ügyében előre tájékozódjanak. A bizottságot a legfontosabb pénzügyi kérdésekben még ma délelőtt maga Kállay Tibor pénzügyminiszter tájékoztatta. Berenger szenátor már el is utazott Belgrádba, Moreau képviselő pedig Párisba ment vissza. Berenger szenátornak az a célja, hogy megteremtse a jugoszláv és a magyar kormány között azt a platformot, amelynek alapján a kölcsön-

Romániában érvényesek a szovjet-házasságok. Oradea-Mare-ről (Nagyváradról) — jelentik: Dávid Mihály élesdi lakos orosz hadifogságban megnősült a szovjet törvényei alapján. Feleségével tért vissza Romániába, ahol Élesd községben telepedett le és boldogan éltek. Két héttel ezelőtt a férj Bucuresztbe utazott, hogy ott munkát vállaljon. Felesége, akivel pár nappal ezelőtt valami felett összeveszett, nem volt hajlandó férjét követni, mire a férj szakított az asszonnyal. Az elhagyott asszony tartási költségeiért beperelte férjét az oradea-marei (nagyvárad) bíróságnál. A férj jogi képviselője arra való hivatkozással, hogy a szovjet-házasságok Romániában nem érvényesek, kérte a kereset elutasítását. A bíróság döntésében azonban kimondotta, hogy a szovjet házasságkötés itt is érvényes, és ezért a férjnek négyezer lei havi tartásdíj fizetésére kötelezte.

Véres korcsmai verekedés Aradon. Vasárnapról hétfőre virradó éjszaka véres verekedés volt Aradon az Aurel Vlaicu (Pécskai) út egyik korcsmájában. A Tóth István-féle korcsmában vasárnap este mulatozni gyűltek össze a sárgai legények. A mulatságból csakhamar szóváltás, majd verekedés támadt és a sörös palackok és a boros poharak darabokra zúzták a korcsma üvegfalait. Az előkerült rendőrök kitaszították a korcsmából a verekedő legényeket, akik csakhamar kiszéledtek és csak a két legvívósabb ember, Fana Vasile és Stana Vazul maradt vissza. A két dühöngő ember egymásnak ment és Fana Vasile úgy összeszurkálta Stana Vazult, hogy ez eszméletlenül maradt a helyszínen. Az előhívott mentők a kózkórházba szállították, ahol azonnal operációt végeztek rajta, azonban felgyógyulásához kevés reményt fűznek az orvosok. Fana Vasile-t a rendőrség letartóztatta és átkísérte az ügyészség fogházába.

Bürkialap 160 lejért Poschnál, Arad.

Sportolók el ne feledjétek, hogy Diana sósborsszesszel lehet izmaink ruganyosságát legjobban megóvni.

Ablakot üvegez Lészav és Tarsa üvegezési vállalat Arad, Str. Crișan (Karolina-u) 12.

Tánciskola. Genesyné tánc-tanárno tánciskoláját kezdő táncosok részére 23-án, haladók részére 21-én este 8 órakor kezd meg a Fehér Keresztben. Beiratkozások még esz-közölnhetők Arad, Str. George Ioanescu (Gróf Károlyi-u.) 7. sz. alatt.

ügyben esetleg még fennálló ellentéteket Magyarország és a kisanntal között kiküszöbölje.

Budapestről jelentik: A Magyar Hirlap beavatott helyről arról értesül, hogy a népszövetségnek jelzett delegációja Drumond főtitkár vezetésével e hó 30-án a magyar fővárosba érkezik. Ez a bizottság a magyar kormány közreműködésével főbb vonásokban megállapítja a szánálási akciót. A Magyar Hirlap értesülése szerint Berenger szenátor a magyar kölcsön-ügyben semmiféle hivatalos tárgyalás lefolytatásával nem volt megbízva, csupán a kisanntalnak francia részről adandó kölcsön-ügyben tárgyal.

Elitelt árdrágító. Zih József járásbíró, az aradi járásbírószág büntetőbírója Mihály Péter piaci árust, aki a tej literjét egy leuval drágáiban adta, négy lei helyett öt lejért, 500 lei pénzbüntetésre ítélte.

Jeritza-láz Bécsben.

Hétszáz leles karzatfog. — A Rosé-kvartett Aradra jön.)

(Saját tudósítónktól.) Egy Bécsből hazaérkezett aradi ur érdekes részleteket beszélt el a Közönség munkatársának Jeritza Mária-nak, Bécs ünnepelt operatzenek nőjének bucsufellépéseiről. Több estén át bucsuzott a bécsi közönségtől Jeritza és az egyik bucsu-estén a „Lohengrin”-ben lépett fel. Fokozta az előadás érdekességét, hogy a zenekart maga Schiack igazgató vezényelte és a primhegedűt Rosé professzor, a hasonlónevű világhírű, kvartett primhegedűse játszotta. Az aradi ur a negyedik emeleti karzatra váltott jegyet 100.000 osztrák koronáért, azaz 330 lejért, de jegyének árszáma este száz százalékkal emelkedett. Este az előcsarnokban 200 ezer osztrák koronát ígérték a jegyért, amelyet az aradi ur természetesen nem adott oda. Beszélt az aradi ur Rosé tanárral is, akinek tavalyi aradi koncertje elmaradt, mert kvartettjének egyik tagja betegesen lemaradt Budapesten. Rosé kijelentette, hogy november közepén ki akarja pótolni a tavaly elmulasztottat, mert Arad az a zenei város, ahol szívesen játszik. Egyben tizenkét zenedarab címét küldte le az aradi filharmonikusoknak, hogy ők válasszák ki az estélyen lejátszandó darabokat. Az aradi filharmonikusok több tekintélyes vezérférfia össze is ült és többek között Beethoven híres hárfakvartettjét és Borodin modern orosz darabját választották. Rosé levelet is írt Aradra, amelyben igen melegen emlékszik meg az aradi közönségről. Szóba került az az érdekes terv is aradi zenészkörökben, hogy Enescu a világhírű román hegedűművész is csatlakozik több erdélyi koncertre Rosé társaságához, amely így kívánt volna lenni. Csak kevesen tudják itt Enescuról, hogy éppen olyan nagy

zongoraművész, mint amilyen hegedűs. Enescu a Rosé-kvartettet zongorán kísérné.

MAGYAR FEJEK.

Sokorópátkai Szabó István.

Ő sem igen tudja, hogy mint lett „államférfi”? Falujában, Sokorópátkán volt ő kegyelmes parasztgazda, de inkább kupec, kortes, biztosítási ügynök. Aféle értelmes falusi ember, aki mindegyre használható. — Vásáron elad dísznót, vesz lovat. Gseftel mindenel. Választásokkor korcsmáról-korcsmára jár s mint olyan agyafúrt, nagybeszédű, enni-inni szerető, verekedős ember: elsősorban kortes. Persze megfordul városban is. Ismerkedik, szerepel, a maga módja szerint.

A háboruban őrmester volt — sok kárt nem tett emberéletben — ez a kicsi, tömzsi, másfélmázsa, zsiros-fájás ember, aki úgy elhízott, hogy alig látszik már ki a szeme a zsirpárnákból. A háboru után, nagy keletje volt a hangos embereknek és ő kelme is feljárogatott szónokolni Károlyi mellett, mint „a nép egyszerű gyermeke.” Így ismerték meg.

A kommunizmus bukása után le akarták törni az akkor elbuzékoskodó és liberálisokodó nagyatádi Szabó Istvánt és azért kitalálták, hogy hoznak egy másik parasztot, akit ugyancsak Szabó Istvánnak hívnak és kinevezik ezt kontra-parasztvezérnek. Így jött Szabó István — a sokorópátkai — fel Szabó István — a nagyatádi ellen. Hirtelében miniszter is lett. Nevetett ezen a „viccen” akkor mindenki. — de egy kicsit kesernyén.

Beleült a kövér, kis, mulatságos ember a miniszteri bársonyszékbe, kegyelmes ur lett. Hurlolták külön vonaton faluról-falura, mint valóságos „kisgazdát” nagyatádi ellen. Élelmes és értelmes ember ő excellenciája, elég talpraesetten is beszél. Csak nagyon szereti az itókat és ha berug, szeret verekedni is. E jó szokásáról miniszter korában sem mondott le.

Csakhamar komolytalan figurára lett. Nagyatádi kibékült a kurzsussal, miniszter lett, sokorópátkai pedig kicseppent a miniszterségből és azóta csak egyszerű képviselő. Kerülete is elunta már, legutóbb alig lehetett kieroszakolni a mandátumát. Azt mondják otthon — Sokorópátkán — a gazdák:

Eleget garázdálkodott már Pesten a Pista, most már más kell a helyére. A multkoriban nagyon ráripakodott egy választójára, aki „csak” méltóságos urnak titulált.

„Hallod-e te, mért nem szólítsz mindjárt „hallja kendnek”? Az atyafi csöndesen így válaszolt:

— Igaza van, „kegyelmes ur”, fogjuk mi még excellenciádat „hallja kendnek” is szólítani.

Legutóbb népszínművet írt. Hallatlan, ijesztő, össze-vissza sületlenséget. Gondolta, ha jó volt ő a parlamentben miniszternek, jó lesz a Nemzeti Színházban drámaírónak is. Beteljesedik, amit egy barátja megjósolt, amikor ő excellenciája miniszter korában felháborodva panaszkodott, hogy valami, inci-finci, fiatal grófocske őt — a minisztert — letegezte.

— Na féli, kegyelmes uram —

mondta akkor neki a barátja —
ha nem leszel miniszter, azok az

inci-inci, kis grófocskák még
csak le sem tegeznek!

KÖZGAZDASÁG.

Bucuresti kölcsöne.

(Egymilliárdos külföldi kölcsön építkezésekre.)

Bucurestiből jelentik: A főváros tanácsa tegnapi ülésén elhatározta, hogy a szükséges munkálatok elvégzésére külföldi kölcsönt fog felvenni egymilliárd kettőszázmillió lei értékben. A kölcsönből háromszázötvenmillió leit a csatornázási munkálatokra, négy százmillió leit az utak aszfaltozására, a többi pedig a villanytelepek kibővítésére fogják fordítani. Hír szerint a kölcsönüggyben már ajánlat is érkezett egy külföldi konzorciumtól. A főváros tanácsa a legközelebbi ülésén egy bizottságot fog alakítani, amely a főváros nevében a kölcsön-ügyletet letárgyalja.

— Megkezdte működését az új német jegybank. Berlinből jelentik: A Renten-bank, amely tudvalevőleg az új német bankjegyeket fogja gyártani, ma megkezdte működését. A postatarifát a kormány újból nagymértékben felemelte. Egy közönséges belföldi levél portójának árát ötvenmillió márkában állapították meg.

— Árverezik Aradon az adóhátralékosokat. Az aradi pénzügyigazgatóságon az utóbbi időben rendezett adótartozások alapján ismét elrendelte az adóhátralékosok kiürását. Az első adókerületnél nyolcszáz hátralékos találtak még. Az igazgatóság utasítására a kerületek naponként száz-száz hátralékos adótartozására írják ki a holnapi naptól kezdődően a már megtörtént foglalások alapján az árverést és a napokban megkezdik az árverések foganatosítását.

— Őszi vásár Aradon. Az őszi aradi vásár november 2-án kezdődik és hatodikáig bezárólag tart. Másodikán lesz a marhavásár, harmadikán a lóvásár, a többi napokon kizárólag kirakodó vásár lesz.

— Pénzvilág. Rumänische Finanzwelt a bel- és külföldi kereskedelmi és ipari élet szaklapja. Szerkesztőség Oradea-mare, Strada Iókai Mór 17.

— A „Triumph” aradi propaganda és reklámvállalat, amely a legmodernebb reklámfajtákat Erdélyben bevezette, az érdekelte iparvállalatok kezdeményezésére és közreműködésével részvénytársasággá alakul át. A részvénytársaság megalakításában Erdély legelőkelőbb kereskedelmi és ipari vállalatai vesznek részt. Valószínűleg hűzágpótló az a rendeltetés, amely az új részvénytársaságra vár. A vállalat, mint a „Verband der Deutschen Reklamacheute” Berlin tagja, a reklámfeloldás és irodalom minden fázisáról értesülve, lépést tart a modern német és amerikai reklámokkal. — Hasonló vállalat hiányában örömmel fogadják a reklámot, igénybe vevő cégek ezt a vállalkozást részint azért, mert a reklámintézés egész terhét átvállalja, modern és új reklámok bevezetéséről gondoskodik, részint pedig mint a maga nemében Romániában egyedül álló és szakszerű vezetés alatt működő rentábilis vállalkozás a reklámkiadások jelentékeny részének osztalék formájában való visszatérülését jelenti. A reklámértékkelmi tudós közgazdasági körben nagy érdeklődés kíséri a má megkezdett részvényjegyzést.

— Budapesti vágómarhavásár.

Budapestről jelentik: A mai marhavásárra felhajtott: 104 darab bika, 335 ökör, 639 tehén, 5 bivaly, 121 növendékmarha. Összesen 1204 vágómarha. Árjegyzések: Ökör, legjobb minőség 4300—4900 kivételesen 5100—5300; közép 3000—4000, silányabb 2100—2800. Bika, jobb minőségű 4000—4800, kivételesen 5000—5300, silányabb 2800—3800. Bivaly 2400—3600. Tehén, jobb minőségű 3500—4400, kivételesen 4500—4900, silányabb 2100—3300. Kicsontozni való marha 1900—2200. Növendékmarha 2400—3800. — A gyenge kereslet miatt a vásár változatlanul lanyha irányzat mellett folyt le és az árak valamennyi minőségűnél kilogrammonként 200—300 koronával, némely esetben még többel is csökkentek.

— Bécsi marhavásár. Bécsből jelentik: A mai marhavásárra felhajtás: romániai marha 712 darab, magyar marha 139, jugoszláv marha 660, belföldi marha 1724, cseh-szlovák 10. Összesen 3245. Árak kilogrammonként élősúlyban, osztrák koronákban: Extrem ökör 17—20.000, prima ökör 12—14.000, másodrendű ökör 11—12.000, harmadrendű ökör 8—10.000. Extrem bika 15—16.000, prima bika 13—15.000, másodrendű bika 11—13.000, harmadrendű bika 9—10.000. Extrem tehén 14—15.000, prima tehén 12—14.000, másodrendű tehén 10—11.000, harmadrendű tehén 9—10.000. Kicsontozni való marha 7500—9000. — A vásár irányzata lanyha lefolyású volt, ennek dacára az árak, különösen prima marháknál 1000 koronával emelkedtek.

— A oservoneo-rubel jegyzése a párisi tőzsdén. Párisból jelentik: Az Echo de Paris értesülése szerint Scheinmann, az orosz állami bank elnöke azon fáradozik, hogy az orosz cservoneo-rubelnek a párisi tőzsdén való jegyzését keresztül vigye. Pénzemberek utján ugyanis a következő javaslatokat kívánják a francia kormány elé terjesztetni: A szovjetkormány elismeri az előző orosz kormányok valamennyi külföldi adósságát, a háborús adósságok kivételével. A magántulajdon tekintetében a szovjetkormány kötelezi magát arra, hogy a franciák tulajdonának egy részét visszaadja, a többi részéért pedig koncessziókkal kárpótolja. E koncessziók vasutakra, bizonyos gyárakra és bányákra vonatkoznak. A francia állam is kiterjedt petroleumkoncessziókat kapna. Ezzel szemben Franciaország tizestendő moratoriumot, valamint újjáépítési kölcsönöket biztosít a szovjetkormánynak, amelyet jazi-

lag is elismer. A szovjetkormány kötelezi magát, hogy Franciaország határain belül megszüntet minden kommunista propagandát.

— Arany- és ezüstárak Budapesten. Budapestről táviratozzák: A nemesiémpeiacon nincs változás. Az ezüst egykoronás 2000—2100, forintos 5000—5800, ötkoronás 10500—11000, szinarany 19.400—19.600, szinezüst 504—530, arany tizkoronás 60.500—63.000, platina 80 ezer, tört arany 14 karátos 10.650.

Valutapiac.

Javult a leu.

Ma Zürichben szilárd irányzatot vett a leu és 2.67.50-ig emelkedett és a budapesti Devizaközpont is előnyösebben értékelte a leut. A francia frankot a zürichi zárlatról szóló jelentés bizonyítatlan árfolyommal hozta, és kétkedéssel kell fogadnunk azt, hogy a nyitástól a zárlatig egy frankot esett. Ha az esés igaz, úgy a francia frank ismét erősen eső irányzatot vett, ami még folytatódhat és sajnos közvetve a leu állását is kedvezőtlenül befolyásolhatja.

— Aradi valutaárak. (Október 22.) Francia frank 12.70, svájci frank 38, dollár 215, dinár 235, szokol 6, lira 9.50, angol font 9.60, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0031. *Kifizetések:* Budapest külföldi 80, belföldi 140, Bécs 340, Prága 6.15, Zürich 37, Milano 9.45, London 945, Páris 12.40, New York 210, Belgrád 2.50.

— Temesvári valutaárak. (Október 22.) New York 213, dollár 217, London 948, angol font 970, Páris 12.40, francia frank 13, Zürich 37.50, svájci frank 38, Milano 9.45, lira 9.60, Belgrád külföldi 2.54, belföldi 2.47, dinár 2.42, Prága 6.20, szokol 6.15, Budapest külföldi 85, belföldi 138, magyar korona 134, Bécs 340, osztrák korona 320.

— Bucuresti tőzsdézárlat. (Október 22.) *Kifizetések:* Páris 12.38, London 934, New York 208, Milano 944, Zürich 36.75, Bécs 0.002950, Prága 6.20, Budapest 0.001.10. — *Valuták:* Napoleon 800, léva 1.90, török lira 1.25, angol font 965, francia frank 12.80, svájci frank 38, lira 9.60, drachma 3.70, dinár 2.45, dollár 213, lengyel marka 0.0002.50, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.0080, szokol 6.15.

— Zürich nyitás. (Október 22.) New York 560.50, London 2527, Páris 33.90, Milano 25.10, Prága 16.62.50, Budapest 0.03.06.25, Belgrád 6.85, Bucuresti 2.67.50, Varsó 0.0006, Bécs 0.007885.

— Zürich zárlat. (Október 22.) New York 560.25, London 2526, Páris 32.95, Milano 25.1250, Prága 16.6250, Budapest 0.03060, Belgrád 6.85, Bucuresti 2.67.50, Varsó 0.0006, Bécs 0.007875.

— Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Október 22.) Napoleon 69000, Belgrád 233—247, Berlin 0.0001—0.0002, Bucuresti 97—107, lei 101—111, London 88000—92400, angol font 88500—92900, Milano

880—930, lira 890—940, New York 19350—20450, Páris 1180—1246, francia frank 1195—1261, Prága 578—624, Varsó 0.0002.50—415, Bécs 0.002735—29.55, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680, Amsterdam 7560—8000.

Szomorú utazás

Németországban.

(Külföldiek nem járnak már Berluba.)

Berlini levelezőnkötől.) Ahogy közeledik a vonat a német határ felé, mindig jobban kiürül. Tönnel indul el, de lassankint mindenki ki száll, új utas pedig nem igen jelentkezik. Az emberek ma nem utaznak Németországba... Mikor Oderbergben összeállították a Romániából, Magyarországból, Csehországból és Lengyelországból jövő berlini vonatot, és voltam az egyetlen, aki ebből a négy országból Németország felé tartott. Egyedüli utitársam egy szakállas sziléziai volt, aki Csehországból jött. Szomorú látvány ez annak, aki egy fél év előtt is megiette ezt az utat és látta egész Európát töltetni Németországba.

A vasúti jegy Oderbergtől Berlinig második osztályon teljes 1.240.000.000 marka! 180 millió dollárkurzus mellett. Hát még azóta...! Egyetlen vigaszom az volt, hogy erre az útra a bárodalmi vasutak többet fizettek rá, mint én! Berlinben egy kofferért 20 milliót kér egy hordár, hiszen mindössze 3—4 cigarettát vehet érte, mert azt, amit 2 millióért árulnak, azt még egy hordár sem szívhajtja, egy szivar pedig 40 millióba kerül! Egy városi telefonbeszélgetés 4 millió. 50 millióért csak negyven gyöngy ebédet lehet kapni, mert egy üveg ásványvíz 18 millió. Egy zenekereskedés kifizetésében gramofon, fölülte ez az asztronómiai szám: 30.000.000.000. Idegőrlő dolgok ezek között élni, amelyek ma már nemcsak számok, mert a sok száz- és ezermillió papírbankkötőben koroty dollárok is vannak, amiknek szintén nagyon esett az értéke Németországban. Árut alig adnak el a kereskedők, az export teljesen megszűnik ott, ahol egy pár jobb hárisonya 6—8 aranymárkába kerül.

A külföldiek ma nem jönnek Berlinbe, amely többé nem az a világnős varázsu internacionális város, mint tavaly volt. A sok száz-ezer idegen itthagya Berlint, ma üresen állnak a szállodák és a

nagy vendéglők. A berliniek pedig irigykedve nézik a tavaly, még annyira lenézett Bécsét és remélik, hogy újra lélegzést kezd majd egy év múlva az ő ötmillió főtársosuk is, amely jelenleg ájultan fekszik a sok billió sulya alatt.

Jarkaságok.

(*Apá a halál.*) Szellemes ember volt a múlt század kilencvenes éveiben Budapesten az öreg Mayer Krausz Ábrahám. Amikor fia, a Lajos, képviselőjelöltnek lépett föl a Lipótvárosban, az öreg egy társaság közepén így aposztrofálta:

— Fiamat, a Lajost, semmi szim alatt sem fogja megválasztani a Lipótváros. Két nagy hibája van. Először: nem tud beszélni. Másodszor nem tud hallgatni.

Egytében azt a kérdést intézte valaké az öreghez, hogy önké, az eszes embernek, hogyan lehetnek olyan gyenge gyermekei, mint a Lajos, meg az Izidor? Az öreg Mayer Krausz annyit felelt:

— Nem a fejemből ugrottak ki!

(*A népszakértő.*) Az alábbi aradi vonatkozású apróságot egy budapesti lapból vesszük át: — *Nachrichte* Odön aradi ügyvéd és az egész Arad Mundi bácsija, jó humorú volt örvendés. Aradon egyszer a képviselőt egy megyei tisztviselő barátjával nézegette.

— No, *Bácsi Károly*, — kérdezte az esztétikában gyöngye barátjától Mednyánszky egyik képviselő. — *Ugye, milyen festmény ez?*

— *Hát képek.*

— No, de olajfestmény-e, vagy vízfestmény?

— *Hát honnan lehet azt meg tudni?*

— *Onnan, —* oktatta őt Mundi bácsi, — *hogyan amelyiken folyó, patak, tó van, az vízfestmény; a melyiken nincs, az olajfestmény.*

Barátja megköszönte, hogy ilyen világosan megértette vele a különbséget.

(*Hozomány hajdan és most.*) Ez már újabb keletű történet. Két budapesti fiatalember találkozik egymással az utcán. Már régen látták egymást, nagy örömmel szorítanak kezét.

— *Hogy vagy? —* kérdezi az egyik.

— *Köszönöm, nagyszerűen —* hangzik a válasz — *a jövő héten lesz az esküvőm.*

— *Igazán, gratulálok. Kit vettél el?*

— *Egy milliomos-lányt.*

A „millió” szónak a varázsa megüti a kérdezőt, egy kicsit elborul a homloka, aztán így szól:

— *Gratulálok, gratulálok. Nektek igazán nagyszerű konjunkturátok van. Látnod én szegény fejem már békében megmósultam. Eladtam magam rongyos ötven-*

ezer Koronáért. Ma barátom milliókat kapnék...

És mélabusan távozik.

Sport.

Kurunczy győzött.

(Egy magyar futó érdekes győzelme Párisban.)

Budapestről jelentik: Érdekes körülmények között került ki Párisba Kurunczy magyar futóbajnok. A párisi Racing Club de France a Roosevelt díjra meghívásos versenyt rendezett. A klub nem hivatalosan a MASZ-t, hanem egy budapesti sportlap szerkesztőjét kérte fel egy résztvevő kijelölésére. A lapszerkesztő nem Kurunczyt, a legjobb magyar háromszáz-as futót jelölte, hanem Juhászt (Mac) aki szintén jóképességű, de gyengébb Kurunczynál s egyéb ként is professzionista vád alatt áll. A MASZ nyomására mégis sikerült Kurunczyt benevezni és ekkor az utolsó pillanatokban újabb akadályok támadtak a magyar futó párisi útja elé. Először is nem érkezett meg az utiköltség, de ezt könnyen elintézték. Kurunczy klubjának (Kaoe) elnöke a sajátjából előlegezte az utiköltséget. Majd a francia követség nem akart vízumot adni, mert a Racing klub privát levelét nem fogadta el elég indokolásul. A MASZ közbe lépésére aztán kiállította a francia követség a vízumot, de megkésve, mert Kurunczy a legközelebbi vonattal már csak a verseny napján délelőtt érkezhetett volna Párisba. Ugy volt, hogy el sem tudt, mert a hosszú ut fáradalmi után, pihenő nélkül nehéznek látta győzelmét. Az utolsó pillanatban azonban meggondolta magát a híres magyar futó és elutazott Párisba, ahová vasárnap délben érkezett meg, két napos ut után.

Ma a Közlönynek érkezett párisi távirat Kurunczy fényes győzelméről számol be. Vasárnap délután a Racing klub háromszáz méteres síkfutás meghívásos versenyében a legjobb francia középfutók ellen versenyzett Kurunczy. A verseny győztese Kurunczy 36 mp., második Fery 36.5, harmadik Carbonnel 36.6 mp. Az idő erősen szeles volt. Kurunczy kitűnő start után végig vezet és könnyen, biztosan győz. A francia rekorder, Carbonnel, aki nemrég 35.2 mp-cel új rekordot állított föl, meglepetést keltett harmadik helyezéssel. A magyar rekord 35.5 mp.

— *Lemaradt Papyrus*, a híres angol versenyló. Newyorkból táviratozzák: A verhetetlennek hit angol versenyló, a híres Papyrus a legutóbbi newyorki versenyben lemaradt. Egy Zew nevű amerikai ló hat hosszal megverte.

— *Irország legyőzte Angliát.* Belfastból táviratozzák: Irország és Anglia válogatott football-mérkőz.

sébből Irország csapata 2:1 arányban győztesen került ki. Harmincöt év óta ez az írek harmadik győzelme. — A bécsi elsőosztályú football eredmények — mint Bécsből táviratozzák — Rapid—Hakoah 2:2, Admira—Simmering 1:1, Vienna—Slovan 4:0 (nagy meglepetés), Hertha—Wacker 2:1, WSO—WAF 4:1.

Aradi sport.

Az AMTE CAMP 2:1 (0:0) I. oszt. bajnoki mérkőzés. A közönség élénk érdeklődése mellett lefolyt mérkőzést a szerencsésből AMTE nyerte meg minimális goal különbséggel. A mezőnyben mindkét csapat egyenrangúak bizonyult, a kapu előtt CAMP csatárai vereségük dacára veszélyesebbek voltak, a védelmek közül az AMTE-é volt a jobbik. A féldőben a CAMP támadott többit, az AMTE-ban csak Auer I. vezet veszélyes támadásokat. A második féldőben hullámzó játék indul meg a győzelemért. A Kiszűkő Veszprémi megszerezhetette volna csapatának a vezető, esetleg egyúttal a győztes goalt is, de kapu fölé rug. A következő percben Szikulának van hasonló helyzete, lövését Hammati védi, a kipattanó labdát azonban goalba helyezi. A góla után a CAMP egyenlítőni törekszik, de egy lefutás után az AMTE hands miatt tizenegyeshez jut, melyet Auer I. másodszori rugatás után goalba helyez. Ezután a CAMP elkeseredetten támad és kormerbeadás után Klein ivelt fejese a CAMP egyetlen goalját eredményez. A CAMP-nak alkalma nyílt a kiegyenlítésre is, de Kiminick a lövés pillanatában hibáz. Az AMTE-ből Brigmann, Merifil, Fuhrmann, Ermész, Auer I. és Stoffa, a CAMP-ból Blank, Pálinkás, Klein, Veszprémi, Kiminick és Kádár játéka tűnt ki. A mérkőzést Szilka vezette.

AMTE II—ATE II 2:0 (0:0)

AMTE III. ATE III. 2:1 (1:1)

ATE—ACYIul 0:0 I. oszt. bajnoki mérkőzés. A mérkőzés Lupényben volt.

Gloria CFR VSC 1:0 I. oszt. bajnoki mérkőzés. A mérkőzés Vu leányban folyt le.

AAC—Simeria 3:1 I. oszt. bajnoki mérkőzés Simerián.

Temesvári sport.

Kinizsi—TAC I. o. bajnoki mérkőzés 5:0 (3:0). Bíró Winkle Cluj. A Patria pálya fennállása óta nem látott még annyi közönséget, mint tegnap délután a fenti csapatok mérkőzésén. A leáldozó két csillag a TAC és a Kinizsi megmutatta híveinek — dacára annak, hogy a TAC súlyos goalarányu vereséget szenvedett, hogy tudnak szép és a sport nemes értelmében vett football játszani. Közel 5000 ember nézte végig a két csapat hatalmas

külzelmét, mely dacára a Kinizsi nagyarányu győzelmének mindvégig izgalmas és hatalmas tempója maradt. A Kinizsi Zelenákkal, Frechel és Hütterrel felfrissülve az őszi szezonban tegnap játszotta ki legjobb formáját, mely egyúttal méltó volt a bajnokcsapat címéhez Frech II. a centercsatár posztján kiválóan bevált, a halvesorban Hütter lelkes játékkal igyekezett pótolni Bedőt, de sokat kell még tanulnia. Rajnák a tegnapi mérkőzésen a mezőnyön külön kalssist képviselt. A backpár kevés dolgát Riterrel együtt jól végezte. A TAC-ban Osztern a kapott goalok közül hármat védhetett volna, de abszolú rosszul helyezkedett. A backek kevés rutinnal rendelkeznek a Frech I—Tanzer szárnyal szemben. Reiter kidőlt s csak Golub képviselte a Tac-ban a halvesort. A csatársor legjobb és legigyekezőbb embere Krausz Poldi volt, aki legjobb napjaira emlékeztető formát játszott ki. Kerschek és Schneider még gyenge ifjusági formát sem mutattak. A Kinizsi egységes támadásával és jól kikészített goalhelyzeteivel az első féldő 4 perc (Frech I), 23 perc (Frech II.), 26 perc (Tanzer), a II. féldőben 21 perc (Frech II), 26 perc (Frech I.) Winkle bíró teljes pártatlansággal, objective közmegeledésre vezette a mindvégig erős tempójú mérkőzést.

Gyapjuipar—Chisoda 3:0 (3:0) III. o. bajnoki. Banatul—Szesgyár 1:1 (1:0) A Banatul meglepett friss és fürgé játékaival. A csapat folytonosan javul. Bíró: Schuster Ottó (K.)

Barátságos mérkőzések. Tricolor—Turul 1:1 (1:0) Gyapjuipar—Politechnika 10:2 (5:0) — Tac ifj.—Kinizsi ifj. 3:0 (2:0) — Tac II.—Kinizsi II. 5:1 (2:0) Durva játék. Kinizsi két 11-est nem értekesített. — TMTE—Internationale Resita 2:1 (2:0) A TMTE gyenge szereplése a resical csapat tal szemben nagy meglepetést keltett. Ugy a TMTE mint az Internationale egy-egy 11-est félrelőtt.

A temesvári műegyetem mérkőzések. A footbollszakosztály arra való tekintettel, hogy a műegyetemen csak most kezdődik meg a tanév csak most sorsoolta ki a bajnoki mérkőzéseit a Politechnikának és pedig a következőképpen: Október 28: Politechnika—Tricolor (Patria pálya.) Tov. 4: III. ker. Kinizsi—Unirea pálya. Nov. 11.: Rapid (Patria pálya. Nov. 18.: Patria Patria pálya. Nov. 25: Kadima Patria pálya.

— *Még egy óvás.* Ma újabb óvást jelentettek be a timisoarai kerületnél. A Kinizsi néhány napi gondolkodás után bírósági fides címen megővta a TMTE-vel folytatott mérkőzését azal az indokolással, hogy a kapott goal ofseidből esett.

Az I. A. hadosztály parancsnoksága.
10.918—1923. polfi. szám.

ÉRTESÍTÉS.

A „Monitorul Oficial” 1923. X. 10-iki 152. számában megjelent 2435—1923. számú miniszteri tanácsi jegyzőkönyv és a rekvirálásokról szóló törvény szabályrendelet értelmében, mely 1922. VII. 31-én 3425. szám alatt hagyott jóvá s amely a Monitorul Oficialnak 1922. évi VIII. 23-án 112. számában jelent meg a következők hozátnak a közönség tudomására:

1. Általános intézkedések. Ezen értesítés megjelenésétől kezdve alkalmaztatni fog a katonai rekvirálásokról szóló törvény csupán a lakásokra, hogy tiszték, csapatok és állami tisztviselők részére fizetésért lakások rekviráltassanak.

2. Bizottságok. A) A szabadlakások megállapítása végett egy vegyes bizottság alakul, mely áll: a) A városokban a hadkiegészítő kerület, a rendőrhatalóság és a helyi hatóság egy kiküldöttjéből; b) községekben a bizottság tagjai: a bíró, egy katonai kiküldött és a jegyző; Aradon a prefektus állapítja a bizottságok számát a hadkiegészítő parancsnoksággal egyetértve. Minden egyes bizottság tagjai egy katonai, hatósági, rendőrhatalósági és egy városi kiküldött.

B) A lakások rekvirálása végett egy vegyes bizottság állítatik fel, melynek egyedül van joga rekvirálni és lakásokat kiosztani. Ennek tagjai: A) prefektus, vagy helyettese, mint elnök, a hadkiegészítő kerület parancsnoka (akí helyettesíthető a prefektust is.) A hadkiegészítő kerület rekviráló osztályának a főnöke. A megyei közigazgatási bizottság kiküldöttje, a pénzügyigazgató, vagy egy pénzügyi főtisztviselő, kít a pénzügyigazgató küld ki. Egy póttag. Ezen bizottság határozatai nem felelbezhettek meg.

3. Eljárás mód. a) Minden tulajdonos lakó, ennek fávollétében a bérlő lakosok kötelesek föltétlenül őszintén bejelenteni a felülvizsgáló vegyes bizottságnak, mely minden egyes rendőrkörületi bizottságnál működik, hogy hány lakószobája van, hány családtagja s hogy a szobák butorozottak-e, vagy nem. Az alkalmazottak nem számíttatnak a bérlők közé. b) Minden lakó köteles egész lakását a bizottság rendelkezésére bocsátani, hogy megállapítható legyen a rendelkezésre bocsátható szobák száma s hogy a szükség szerint felhasználhatók legyenek; c) A tiszték, nüből alkalmazottak és az állami tisztviselők lakás végett a vegyes bizottsághoz fognak fordulni, amely ott fog működni, ahová a vegyes rekviráló bizottság kirendeli; d) A jelenleg eltávozott, elhelyezett tiszték, vagy állami tisztviselők által elfoglalt lakások kizárólag a vegyes rekviráló bizottság rendelkezésére bocsáttatnak, mely belátása szerint intézkedik velök. A tulajdonosok és bérlők kötelesek bejelenteni az üressé vált lakásokat. Ezen értesítés tudomásul vételétől kezdve senki sem bérelhet többé lakást a vegyes rekviráló bizottság jóváhagyása nélkül.

4. A lakbér megállapítása. A fizetendő lakberek nagyságát a törvény 48. §-a értelmében az ezen értesítés B) pontjában megemlített vegyes rekviráló bizottság állapítja meg.

5. Büntető határozatok. a) A lakások bevallása körül elkövetett bármennemű visszaélés, elhallgatás, eltitkolás, ferdtetés, rosszhiszeműség, stb. 2000 leig terjedhető pénzbüntetéssel és 1—6 hónapi elzárással büntethető; b) Ugyanigy büntetettnek azok is, akik a nyilatkozat után valamiképp meghiusítani töreksznek a lakások rekvirálását; c) Hasonlóképp büntetettnek azok is, akik bármiképp

a bejelentés kötelesek főhiszeműségét kihatásolni igyekezzenek, hogy ily módon spekulálva a rekvirálást meghiusítani főrekednének; d) A rekvirálási törvény 48-ik szakasza értelmében a lakások nem vonhatják ki magukat a lakásadás kötelezettsége alól. Az ezek ellen vétők a Büntető törvénykönyv 385-ik szakaszának 9-ik bekezdése és a 388-ik szakasza értelmében büntetettnek.

Az I. A. hadtestparancsnoka
Generál GAVANESCU tábornok
Dr. COSTE GYULA
Temesmegye és Temesvár prefectusa.

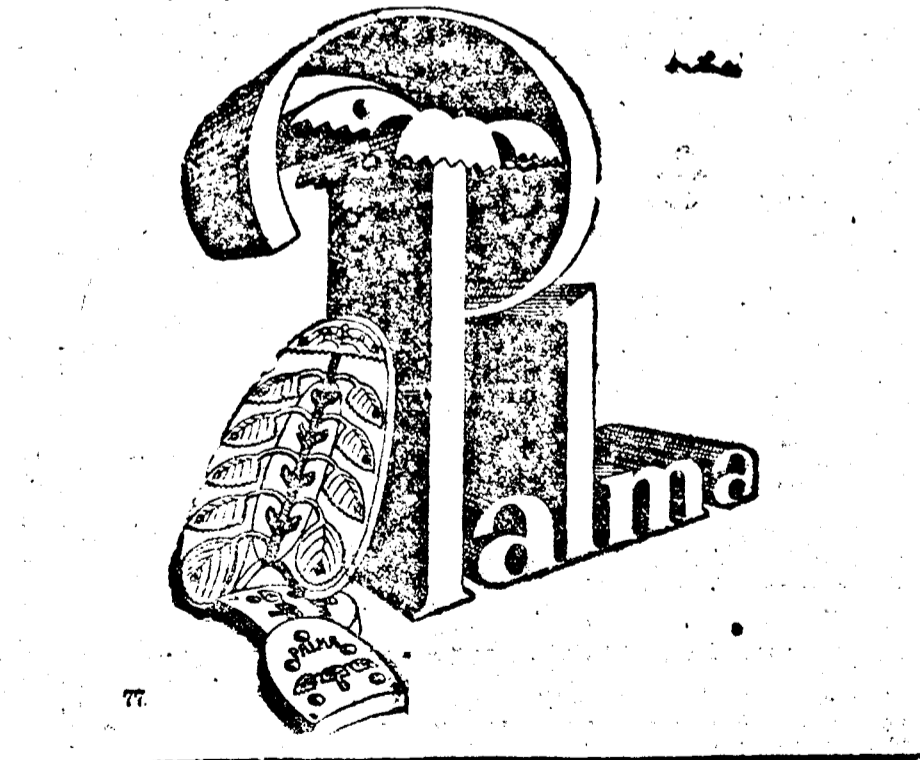
— Faragó Andrást nem adják ki Franciaországnak. Budapestről jelentik: Faragó Andrást, a párisi kloroformos ékszerrablót, mint ismeretes a francia igazságszolgáltatás kikérte. A budapesti rendőrség álláspontja ezzel szemben az, hogy a magyar törvények értelmében Faragót nem lehet kiadni; Franciaországnak, mert Faragó magyar honos és így a magyar bíróság illetékes bűnének elbírálására.

—————
Cenzura:
Dr. ROMUL MAGER
—————
Kifutó fiu
éjjelre
jó fizetéssel felvétetk. Cim a kiadóhivatalban.

Női harisnyák 23.—Leitől **Bogyó A.** Vászón zsebkendők Lei 12.—
„Oseta” harisnyák Lei 145.— Női reform nadrág Lei 58.—
Patent harisnyák Lei 13.—től Strada Eminescu 13. Szabó kellékek legolcsóbban.

Megnyilt Jancovici György legolcsóbb női- és férfidivat és rövidáru-üzlete,
Arad, Str. Eminescu 4. (Deák Ferenc-utca). 6087

Arany-, ezüst beváltása, legmagasabb áron **Reiner Józsefnél** ARAD, a Lutheránus templom mellett.

Két németbirodalmi gyár, kik évtizedek óta elsőrendű seperatorokat állítanak elő, szándékukban van gyártmányaik egyedárusítását Nagyromániában **rayononként** átadni. Pályázók — lehetőleg e szakmából — kéretnek küldjék németnyelvű kimerítő ajánlatukat „Z. B. 747.” jele alatt; Societatea Generala de Publicitate Carol Schulder & I. Berger Bucurest, Str. Karageorgevici 9. ad. 6076

NYIL TTER.
Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.
Felhívás.
A „Gitta” kézimunka üzletet megvettem, az esetleges követeléseket 8 napon belül nálam jelentésék be.
6120 **Jankovici György.**

Alólirottak a fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett anyja, testvér, nagyanya, sógornő, nagynéni, dédnagyanya, unokanővér és jó rokon

özv. Hartmann Hermanné
szül. Bruckner Kunigunda

76-ik életévében folyó hó 21-én délután 3/6 órakor rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.
Még boldogult földi maradványait folyó hó 23-án kedden délután 3 órakor fogjuk az izz. sírkert halottas házából örök nyugalomra helyezni.

BÉKE PORAIRA!
Arad, 1923. október 21.
Özv. Husserl Vilmosné szül. Hartmann Róza, Hartmann Samu, Wolfner Lászlóné szül. Hartmann Jenny gyermekei. Bruckner Géza öcsöce. Wolfner László veje. Hartmann Samuné menyje. Özv. Reiner Dávidné szül. Hartmann Terézia. özv. Bruckner Lipótné szül. Epstein Róza sógornői. Szentgyörgyi Jenőné szül. Husserl Ilonka, Adler Alfrédné szül. Husserl Sarolta, Husserl Margit, Hartmann József, Hartmann Géza, Hartmann Béla, Hartmann Bandi, Hartmann Mariska, Hartmann Jolán, Hartmann Ella, dr. Wolfner Gyula unokái. Szentgyörgyi Pali, Szentgyörgyi Klári, Adler Gyurka dédunokái és a kiterjedt rokonság. 14043

Kitűnő karban lévő
nagyon elegáns faragott
ebédlő és fehérléány szoba
azonnal eladó.
Cim: Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

„Unio”
szállítási vállalat Timisoara
Str. Troboriu Laurian (Posta-u.) 8-10.
Telefon 651.
Aradi és nagyvárad gyűjtőhelye **„IDET”**
Arad, Str. Eraianu 3.
(Weitzau l.-u.)
Telefon 306.

A takarékos háziasszony:
„Eldol”
fém tisztítót,
Azurol
kékitőt,
„Sifax”
suroló és kézmosóport
használ. 14032
Minden üzletben kapható.

Hrnják Dániel
Coloniale en-gros. Spezerei Gröss-handlung
Fűszer nagykereskedés
TIMISOARA III.
Str. A. Troboriu Laurias (Postgasse) 10.

AVYOLLAK TISZTITASA
AVYOLLAK TISZTITASA
TIMISOARA
GYARMAK 229 és 1037
TELEFON 329 és 1037

Calle Ferate Române Directiunea Regionale Arad
PUBLICATIUNE.
Se aduce la cunoştinţă generale ca în ziua 3. Noemvrie in oare 12 se va tine licitatie la Directiunea Regionale C. F. R. Arad pentru aprovizionarea lemnelor de foc.
In cantitate de 3000—5000 m3
Pentru orice informatiuni a se adresa in toate zilele de lucru intre orele 12—13 la Directiunea Regionale C. F. R. Arad (Serviciul de tractiune partar, camera 8.) unde se pot lua deslusiriile necesare.
Arad, la 15. August. 6028
Director Regional

Téli felöltő ujdonságok legolcsóbban PLESZ ruhaáruházában Arad, szerezhetők be

Apró hirdetések.

Levelezés.

URAK! Szerény igényű, független, szép fiatal nő korrektt uriembernek hü barát-nője lenne megieelő anyagi támogatás melletti. „Julia” című leveleket Wallinger hirdetője Arad továbbít. 13348

Házasság.

ELVÁLT fiatal asszony, ki önálló keresettel rendelkezik, feleségül menne oly izr. vallásu uriemberhez, ha nem is gazdag, ki őt megtudná becsülni. Kor nem határoz. Leveleket „Boldogságra vágyom” jellegre Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 6110

Alkalmazás.

ÜGYES elárúsitónő, ki a román, magyar és német nyelvet bírja, jó fizetéssel felvétetik főtéri üzletbe. Ajánlatokat Kelet hírlapirodába Arad, kérünk leadni. 14041

PERFEKT román-német levelező délutáni foglalkozást keres. Megkereséseket „Levelező” jellegre Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 6088

FŐZNI tudó, megbízható mindenest keres kis család Arad közelében, jó bánásmód mellett. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6106

PERFEKT szakácsnő azonnalra felvétetik Faz Bálteanu ügyvédnél, Arad, Acsev-palota, földszint. 6112

URINÓT keresek nagyobb leánykák mellé, mint nevelőnő és anyahelyettes. Zongorázni tudók és idegen nyelvtudás glönyben. Fenyves Józsefné Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) déli órákban. 13585

SEGÉD felvétetik textil nagykereskedésbe. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6075

KEZDŐ TISZTVISELŐT keresek, ki gyorsírásban, továbbá román és német nyelvben TÖKELETESEN járás. Fránci S. József fatermelő Arad, Strada I. I. Brătianu 7. 6129

MINDENES FŐZŐNŐ kis háztartásba kerestetik. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6130

MEGBÍZHATÓ komoly, portek gépíróként november 1-ső belépésre kerestünk. Ajánlatokat „Komoly” jellegre Aradi Közlöny kiadóhivatalába továbbít. 6182

Lakás.

BUTOROZOTT szoba kiadó. Arad, Bul. Regele Ferdinand 31. Bővebbet házmes-ternél. 6117

SZOBA konyhával, mellékhelyiséggel, felépéssel kiadó. Strada Episcopul Radu 17. 6127

Vétel és eladás.

NŐI ÉS FÉRFI feshernamút, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyegeket, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. pobb. 1000

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen kerestünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, mártárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon. Arad, Ortutay-palota. 13578

FÉRFI UTAZÓBUNDA, szörme kabátok, háló és ebédlő berendezés, butorok, garderoab szekrény, briliáns gyűrű, ágyc terítők, sztor, utazó táskák, antik etazser, vaddisznóbőr szőnyeg, dísztárgyak, télikabátok, kézimunkák, zsebkendők, 3 méter fekete szövet, fehéreneműk, stb. eladó. Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szirmaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

SZKUNKSZ hóá és két ablakra való ma-iré függöny olesón eladó. Comissio Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 6138

IRÓGÉPEK, kellekek raktára, szakszéri javító műhely. Szegeü. Arad, Pia. Luther 3. Telefon III. 1373.

WAGNER-féle szikviz gyártógép szörp-szivó kraherli töltővel azonnal eladó. Szódagyár Sibis. 6050

NŐI kabát gyapjúkötve 140 cm. széles 230 Leiert Poschnál, Arad. 6069

FÉRFI QYAPIUSZÖVET 230 Leiert Poschnál, Arad. 6068

BAJADER velur, aljelme Poschnál, Arad. 6067

ELADÓ egy piacra járó kocsi. Cim Timisoara (Temesvár) Gyárváros Pacsirta-utca 14. 108

TIZEDES MÉRLEK allg használt, 1000 kgr.-mos komplett súlyokkal eladó. Arad, Strada Sft. George 7. (Dezsó-utca 1b) déli órák alatt. 6118

ALKALMI VÉTEL. Kitémő hangu, rövid, keresztthuro, bécsi gyártmányu zongora 30.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad főpostával szemben. 13940

ELADÓ 1 darab álló hengerű 6 HP. benzin-motor fatűrészelő, kocsi szerezve és vas asztallal. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6123

ELADÓ 1 darab új fekvő hengerű 6 HP. benzin-motor stabil, német gyártmány, vaskocsira szerelve. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6124

ELADÓ 1 darab óriás gázfűző. laboratorium vas üst álló. — 1 darab kis desztilláló aparát vörös és sárga rézből, cirka 5 literes, szesz, vagy gáznak alkalmas. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6128

ELADÓ egy kisebb lakatos üzernak megfelelő használt szerszám. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6126

CSUKOTT BATÁR, Körber gyártmányu, fekete, majdnem új, olcsón eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. Ugyanott egy könnyű sárgafedeles hintó megvételre kerestetik. 6131

EGY lovas féderes strájkocsi megvételre kerestetik. Arad, Strada Badea Cărtan (Angyal-utca) 11. 14042

VADÓDI Karlsbadi só üvegekben, ugy-szintén mesterséges Karlsbadi só üvegekben és kímérve dr. Földes gyógyszer-tár Arad. 14137

EGY nagy tükör márvány plattal eladó. Strada Alexandru Gavra (Csernovits Péter-utca) 4. 6108

ÜVEGEZETT komplett üzleti iroda eladó. Szabolcsi és Klein Arad, Strada Metiamu. 6118

Téli szükségleti Tűzifáját

egy vaggontételekben azonnali szállításra, mint ülenkint a telepről csak:

„LENNARUL” Herman și Comp. cégnél

szerezheti be. ARAD, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 70. 6078

KEVESET használt finom, sötétkék női kosztüm eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6114

Tüzelés.

AZONNAL bérbeadó elutazás miatt egy teljesen új ház 3 lakrészszel, teljes és új berendezésű kávéházhelyiséggel, nagy pincével és egyéb mellékhelyiségekkel. Értekezés a tulajdonosnál „Casa Nationala” kávéház, Vinga. 6026

ELADÓ Calea Radnei nagyteleken utca-kivágásból, háztelkek. Ugyanott iakereskedésnek alkalmas nagytelek épületekkel. — Főtéren kétemeletes sarokház, 3 szobás, magánház elfoglalható lakással 235 ezer lei, 1 szobás ház lakással 125 ezer lei. Felvilágosítást Gábor építészeti iroda ad gázgyárral szemben. 6116

STR. MÁRÁSESTI (Kossuth-utca) három szobás, verandás, elfoglalható lakással bíró ház, gyönyörű nagy modern műhelyvel, telkekkel 460.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13940

MICALÁCA-NOU (Ujmikelakán) gyönyörű magas földszintes sarok magánház háromszobás lakással, nagyforgalmu italmérséssel, trafik és belyegárussal bíró fűszerüzlettel, 300 öles telkekkel együtt eladó. Azonnal átvehető. Uranus-iroda, Arad, főpostával szemben. 13940

Üzletek.

HÁROM szobából álló modern irodahelyiség a város központjában november hó 1-én kiadó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 800

BELVÁROSI FÜSZERÜZLET elsőrendű forgalommal eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6056

FÉNYES megélhetést biztosító fűszerüzlet, korlátlan italmérés, trafik, lakással együtt, más vállalat miatt eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6062

EGY jömeneteli rőfös üzlet piac helyen a városhoz nagyon közel, berendezés és áruval együtt eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6105

JÓFORGALMU fűszerüzlet belvárosban berendezéssel együtt eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6111

CIPESZÜZLET berendezéssel eladó. — Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6128

VASUTHOZ közel nagyforgalmu korcsma, egyszoba, konyhas lakással, berendezéssel, három évi szerződéssel 35.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13940

KÉT szoba irodának a város kellő közepén azonnal kiadó. Érdeklődni lehet Comissio Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. az udvarban balra. 6119

Külföldi.

GYÖRFFY TESTVÉREK műbutor asztalos műhelye Timisoara (Temesvár) Gvár város, Rékás-ut 2. 96

SIMIKORESCU PÁL piros igazolványát elvesztette. Megtalálót kéri a Timisoara (Temesvári) rendőrségnél leadni. 109

Magas caloriju lupényi kőszent, kokszot, sziléziai szajonszent

speciális mosott kovács-szent, valamint belföldi

kőép caloriju szenekel

azonnal szállít üzemek és szénagy-kereskedők részére:

FENROCARBON
Szenkereskedelmi Társaság,
TIMIȘOARA

„Agrár” palota.

Telefon 9. 87

Szüléltal és belföldi bányák kizárólagos képviselő.

Fiók: Cluj, Calea Regele Ferdinand 70

Expositura: Petrosani és Kattowitz

ELVESZETT Czirkó Mátyás névre kiállított katonai igazolvány. Megtaláló keretük, adja át waggonyvári portásnál. 6109

ELVESZETT pénteken délelőtt egy sárga bőrtárcában Flórián Zsigmond névre szóló igazolványok. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le az Aradi rendőrségen. 6107

Villanyégők!

huszonhárom Leitől kezdve SCHWARCZ üvegesnél, Arad, Calea Banatului. 6121

A Temesvári Árumintavásár egyik legnagyobb sikerét a

Fratii Kemény Testvérek
Salonta-Mare

Husáru és Huskonzervgyár különlegességei aratták. Képviselet:

Hajduska & Co.

ARAD, Piața Avram Iancu 7. Eladás csakis viszonteladónak. 14043 Telefon 733. „Rador” No. 2027

Ha szép akar lenni használjon KULKA-féle Lilliom tejkremet, szappant, pudert KULKA Emil, városi gyógyszer-3 szinben, tár Timisoara. 106

Aradi szövetek gyári lerakata: téllkabát raglán ruhaszövetek Székelynél, Arad, Piața A. Iancu Női divatáruban győ. (Szabadság-tér) 20. nyörű öszi ujdonságok

On köhög? Siessen a Csokoládé Királyhoz Arad, Str. Mețianu (Forray-u.) 2. és vásároljon valódi hársfa-mézcsukorkát, arany-eibls maláta kivonatot, szalmiak gyöccukorkát. Köhögését rögtön megszünteti!